LATVIA
Latvian Newspaper
Nr. 59 (503), August 11, 1951
Publisher: Vilis Janums, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Germany; Phone Augustdorf 02.
Editorial and Business Office: (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany.
Printer: Weilheimer Druckerei G. m. b. H., (13b) Weilheim, Obb., Germany.
Published once weekly. Circulation 7500 Sponsor — International Refugee Organization. — Membership: Association of the Free Press.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 59 (503)
Sestdien, 1951. g. 11. augustā
Iznāk reizi nedēļā sestdienās.
Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja.
Galv. redaktors: Maksis Cuļļis.
Apgāda un redakcijas adrese: (13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, Germany.
Austrālijas redakcijas vadītājs: A. Šmits, 18, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia.

Latviešī pulcējas Alberta pieminekļa laukumā Londonā, iepretī Alberta zālam, lai Dziesmu dienās sastaptu ilgi neredzētus draugus un paziņas. R. Sīmaņa uzņēmums
(Citus Dziesmu dienu uzņēmumus skat. 3. lpp.)

Palīdziet cilvēkiem un cīnieties pret tumšām varām

ARCHIBĪSKAPS PROF. DR. T. GRĪNBERGS ŠVEICE

No 23.—30. jūlijam Zenēvā notika Luterāņu pasaules apvienības (LWF) eksekutīvās komitejas sēde, kurā piedalījās arī Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs. Bernē archibīskapu sagaidīja bij. Latvijas karjēras ģenerālkonsuls Jānis Kļaviņš-Ellanskis un Kēnicas draudzes mācītājs V. Fuchs. Vienā no vecākām luterāņu baznīcām Šveicē (Kēnicā pie Bernes) 29. jūlijā archibīskaps vadīja dievkalpojumu. Par šo mūsu archibīskapa dievkalpojumu plaši rakstīja šveiciešu laikraksti — Neue Berner Zeitung, Der Bund, Berner Tagblatt un Schweizerische Allgemeine Volks-Zeitung. Rakstos cildināta mūsu archibīskapa izcilā personība un viņa lielie nopelni Latvijas ev. lut. baznīcas apvienošanas darbā, kā arī viņa panākumi latviešu tautas, it sevišķi jaunatnes tikumiskās un garīgās audzināšanas laukā. Nav piemirsta atzīmēt arī archibīskapa mīlestība, ko viņš kā „Bitītes onkulis" parādījis bērniem, tāpat tas, ka viņš kā Latvijas ev. lut. baznīcas virsgans paliek Vācijā pie mūsu vecajiem ļaudīm, bāra bērniem un invalidiem, kuŗu aprūpe ir vienmēr bijusi archibīskapa sirds lieta, un ka viņš nekad nav vairījies no sava augstā uzdevuma pildīšanas garīgā un laicīgā darba laukā arī revolūcijas, kara un okupācijas apstākļos.

Dievkalpojumā Kēnicas baznīcā bija ierādušies vairāk par 700 dievlūdzēju, viņu vidū arī mums draudzīgu valstu diplomātiskie un konsulārie pārstāvji. Dievkalpojumu ievadīja Kēnicas draudzes māc. V. Fuchs un norādīja uz archibīskapa T. Grīnberga nopelniem brīvās Latvijas un trimdas laikos. Savā spredikī archibīskaps visus aicināja cilvēku mīlestības un palīdzības darbam un neatlaidīgai cīņai pret tumšām varām. Evaņģelija garā teiktais spredikis dievlūdzējos atstāja dziļu iespaidu. Dievkalpojumu beidza ar Dievs, svētī Latviju skaņām. — Pēc tam archibīskaps vadīja dievkalpojumu tautiešiem latviešu valodā. Pēc Svētā vakarēdiena latvieši pateicās archibīskapam par viņa apciemojumu Bernē. Archibīskaps satikās arī ar ģenerālkonsulu J. Kļaviņu-Ellanski, un pārrunāja Latviju un latviešus skarošus jautājumus.

Bernē, jūlijā. J. Sērdienis

Ne ar nokaitētu dzelzi, bet vēlēšanu zīmi

Pār vairāk nekā sesto daļu zemes lodes valda komūnistu režīms. Mēs zinām, ka tur vienīgais noteicējs ne tikai par valsts vadību, bet par visas tautas un katra atsevišķa cilvēka liktenī, mantu un dzīvību ir Kremlis un komūnistu partija. Protams, šīs zemes saucas par „vismokratiskākajām", un tur notiek daudz visādu „vēlēšanu", tunkšāt ar lielu troksni un žvanīšanu, bet tas neko nenoroza, — mēs zinām, ka šai zemes lodes sfairā mirstīgajam pilsonim uz valsts vadību nav ne mazākās ietekmes.

MĀRTIŅŠ DERUMS

Tālāk ir uz zemes lodes apgabali, par kuŗiem mums tikai nepilnīgi zināms, kā tur cilvēki izrauga savus vadītājus. Kaut kur Afrikā, varbūt, kāda iezemiešu tautiņa savu virsaiti vai veco padomes locekļus izrauga, pārbaudot viņu vīrišķību ar nokaitētu dzelzi, vai kāda eskimu cilts, varbūt, par vadoni izvēlas to cilts locekli, kam visvairāk ziemeļbriežu.

Bet tai zemes lodes daļā, ko mēdzam saukt par rietumu pasauli un pie kuŗas pieskaitām arī sevi, lielumlielā mērā pastāv par demokratisko apzīmētā iekārta, un te katras tautas locekļi savus vadītājus izrauga paši vēlēšanu ceļā. Un šeit nu, nemaz necenšoties vispārināt apgalvojumu, ka katra tauta iegūst tādu valdību, kādu tā nopelnījusi, var teikt, ka valste dzīvēs vadītāju — un reizē ar to lielā mērā valsts likteņu — noteicēji ir paši iedzīvotāji, katrs vēlētājs.

Par šīm tiesībām pašiem noteikt savus vadītājus un valdītājus, ir izcīnītas smagas cīņas, par demokratisko tiesību un brīvību iegūšanu lietas asinis, un šīs tiesības tādēļ nedrīkst novērtēt par zemu. Izmantojot savas vēlēšanu tiesības, kādas valsts pilsoņi vai cita cilvēku kopa var par saviem vadītājiem izraudzīt krietnākos un spējīgākos, bet tikpat labi aiz nevērības var ļaut izvirzīties savtīgajiem un neprašām, ko vienīgi viļina tautas vai sabiedrības daļas pārstāvja stāvoklis. No vēlētāju pašu aktīvitātes un modrības atkarājas, cik lietderīgi top liktas lietā šīs viņu izcilās tiesības.

To visu ir labi atcerēties, kad Vācijā dzīvojošiem latviešu bēgļiem stāv priekšā savas centrālās pārstāvības vēlēšanas. Pēc nedēļas, 18. un 19. augustā tiem jāievēl Latviešu centrālā padome Vācijā. Kaut tālākā emigrācija vēl nav izbeigusies, tomēr vairums no šejienes latviešu bēgļiem piespiedu kārtā vai labprātīgi paliks Vācijā, un LCPV būs tas organs, kam tālāk piekritīs svarīgais uzdevums šo mūsu arī skaitliski vēl arvien ievērojamo trimdinieku grupu vienot, saturēt kopā, visādi aprūpēt un aizstāvēt tās intereses svešajā zemē.

Nevienam latviešu bēglim Vācijā tāpēc nevar būt vienaldzīgi, kas būs šie viņa pārstāvji un interešu aizstāvji. Dzīvojot gadiem ilgi īpato nometņu dzīvi, diendienā beržoties viens gar otru un jūtot sadrumstalotās ikdienas slogu un likstas, esam nonākuši neskaitāmos sīkos kīviņos un strīdos, pieredzējuši neiecietību un daudz visādu aplamību, kļuvuši paši neiecietīgi, sarūgtināti un pagurušī. Šis pagurums pa daļai izpaudies intereses zudumā par nozīmīgākām kopīgām lietām, arī par savu pārstāvju vēlēšanām, vai nu tas būtu kādas nometnes komitejā, organizācijas valdē vai citā, svarīgākā mūsu trimdas pašvaldības organā.

Pašu ievēlētajiem pārstāvjiem bieži esam veltījuši daudz pārmetumu, dibinātus un nedibinātus. Bet visbiežāk un asākie pārmetumi palaikam dzirdēti tieši no tiem, kas paši pat nav atraduši par vajadzīgu izmantot savas vēlētāja tiesības, — kas reizē ir arī pienākums. Un varbūt tieši ar savu pienākuma nepildīšanu, ar savu nepiedalīšanos viņi palīdzējuši kļūt par pārstāvjiem kādā orgānā tieši tām personām, ar kuŗām nu ir tik gauži neapmierināti. „Lai nu ‚viņi' mani liek pilnīgi mierā ar savām vēlēšanām," saka tāds sarūgtinātais pirms vēlēšanām un neliekas par tām ne zinis, bet pēc tam gan labprāt pirmais pacel skaļu neapmierinātības balsi.

Pirms aiz vienaldzības vai paguruma atstāt nelevērotas 18. un 19. augusta vēlēšanas, katram balstiesīgam latviešu trimdiniekam Vācijā šoreiz gan vajadzētu nopietni apsvērt šāda soļa nozīmību. Itin drīz beigsies visa „IRO un DP ēra" Vācijā, mēs paliksim paši vien par sevi, saviem ikdienas grūtumiem un vajadzībām, un varbūt biežāk nekā jebkad līdz šim mums rasies vēlēšanās vai vajadzība meklēt, kur ir mūsu pārstāvji, kas varētu mums palīdzēt šai skarbajā ikdienā ar padomu vai sniegt nepieciešamu atbalstu.

Tālab ne tikai visa latviešu trimdas kopuma, bet arī katra Vācijas latvieša tīri personīgajās interesēs ir, lai šeit Vācijā pastāvētu stiprs, spējīgs un lietpratīgs pārstāvības organs. Katrs no mums var palīdzēt tādu radīt, aktīvi un ar nopietnību piedaloties savu pārstāvju izraudzīšanā, — ne ar nokaitētu dzelzi, bet ar savu brīvās gribas izpaudumu, — vēlēšanu zīmi 18. un 19. augusta vēlēšanās.

Es domāšu par tevi, tēvu zeme

Radīta latviešu centrāla organizācija Austrālijā

Aleksandrs Gārša — Austrālijas latviešu apvienības prezidija priekšsēdis

LATVIEŠU PĀRSTĀVĪBAS IZRAUDZĪSANAI 1952. G. PAREDZĒTAS DEMOKRATISKAS VĒLĒŠANAS — VAI AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU KOPĪGAIS IENĒMUMS IR 6 MILJ. UN IETAUPĪJUMS 1,5 MILJ. MĀRC. GADĀ? — LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PIRMĀ DELEGĀTU SANĀKSME MELBURNĀ

Mūsu Austrālijas redakcijas speciālziņojums

Dažādu Austrālijas latviešu organizāciju 19 delegātu, kas 22. jūlijā pulcējās kopējā sanāksmē Melburnā, vienbalsīgi nodibināja Austrālijas latviešu apvienību, kas nekavējoties uzņēmās latviešu centrālās funkcijas Austrālijā. Tāpat vienbalsīgi vienojās sarīkot vispārējas demokratiskas vēlēšanas Austrālijas latviešu pārstāvības radīšanai, vēlēšanas noorganizējot ne vēlāk par 1952. g. To reālizēšanai izraudzīja centrālo vēlēšanu komisiju. Vēlēšanas tā rīkos sazinā ar Austrālijas latviešu apvienības prezidiju.

Austrālijas latviešu delegātu sanāksmes dalībnieki Melburnā. Sēž no kreisās: A. Melliņš, B. Strazdiņš, H. Misiņš un I. Kalniņš; stāv: māc. A. Buģis (tagad ALA sekretārs), G. Steinbergs (sekretārs), J. Dzenis (kasieris), J. Ritenis (priekšsēža vietnieks), A. Gārša (priekšsēdis), T. Silkalns, E. Liepiņš, V. Ozols, A. Stendze, M. Siliņš, A. Lauva un J. Začests. Trūkst E. Maršaus, Bārdulis un P. Dubavs.
J. Zandmaņa uzņēmums

Tas ir kodols, esence un galvenais panākums, ko paveica pirmā Austrālijas latviešu delegātu sanāksme, kurā piedalījās: no Melburnas H. Misiņš, A. Gārša, J. Dzenis, J. Ritenis, A. Lauva, E. Maršaus, G. Šteinbergs, T. Silkalns, V. Ozols, A. Stendze, J. Začests un P. Dubavs; no Sidnejas E. Liepiņš, Br. Strazdiņš un M. Siliņš; no Adelaides I. Kalniņš; no Kanbēras P. Bārdulis; no Olbērijas A. Melliņš; no Balaratas māc. A. Buģis. Šie 19 delegātu reprezentēja dažādas latviešu organizācijas — biedrības, draudzes, DV, mazpulkus, tēātrus, studentu grupas, mākslinieku kopas utt. Nebija delegātu no visattālākajiem, bet prāvajiem latviešu centriem Pertā, Brisbanē un Hobartā. Arī no turienes saņemts atbalsts kopējas latviešu pārstāvības radīšanai. Melburnas latviešu biedrība šim pasākumam priekšdarbus sāka jau š. g. sākumā, visu to paveicot sarakstes ceļā. Delegātu sanāksmē arī vienojās, ka jaunās apvienības prezidijā vairākumu dos Melburna. Melburniešu organizāciju rīcībai savukārt raksturīga fakts tas, ka sanāksmei bija deleģēti vairāki gados ļoti jauni locekļi. Rezultātā apvienības prezidijā iegāja tik jauni tautieši, kādi varbūt nav nevienai latviešu centrālai organizācijas visā pasaulē. Ja ALAs darbs reālizēsies sekmīgi, tad Austrālijas latvieši varēs lepoties, ka pavēruši ceļu sabiedrisko darbinieku vislaunākai paaudzei.

Par ALAs prezidija priekšsēdi ievēlēja Aleksandru Gāršu, kas apvienības radīšanas priekšdarbiem veltījis sevišķi daudz pūļu. A. Gārša dzimis 1900. g. Cēsīs. Brīvprātīgi piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās. Beidzis LU juridisko fakultāti. Darbojies zvērināto advokātu saimē, ilgus gadus

(Turpinājums 2. lpp.)

Šinī numurā lasiet:

IZGLĪTĪBAS CIETOKSNIS JANOTUR — Reportāža ar ilustrāc. 2. lpp.
BAILĪGA CILVĒKA PIEZĪMES — Vēstule no Berlīnes . . . . 3. lpp.
KO VAR PRASĪT NO NĀKAMĀS KRIEVIJAS . . . . . 4. lpp.
LATVIEŠU SKAUTI UZ PASAULES DŽAMBOREJU . . . . 5. lpp.
MAINĪTĀS LOMĀS — Kā 1975 g. skrīnēja amerikāni Džonsonu 6. lpp.

LWF eksekutīvās komitejas sēde

Luterāņu pasaules federācijas eksekutīvās komitejas sēdē bija divi galvenie pārrunu temati. Viens bija 1952. gadā koncila sarīkošana Hanoverā no 23. jūlija līdz 3. augustam, kur pulcēsies ap 2000 deputātu un apmeklētāju no 52 luterāņu baznīcām visā

(Turpinājums 2. lpp.)

Latvijas atbrīvošanas komitejas kongresā būs 20 locekļu no 11 Eiropas valstīm

Latvijas atbrīvošanas komitejas dibināšanas sēdē, par kuŗu dalēji jau ziņojām iepriekšējā Latvijas numurā, noteica arī pārstāvju skaitu no atsevišķām zemēm, kas sūtāmi augstākajā orgānā — kongresā. Katra zeme dod vienu pārstāvi, ja latviešu ir mazāk par 3000; ja vairāk par 3000, tad divus, bet no katriem nākošiem pilniem vai nepilniem 3000 — vēl vienu. Tā Anglija sūtīs 6 delegātus, Austrija — 1, Beļģija — 1, Dānija — 1, Francija — 1, Holande — 1, Italija — 1, Norvēģija — 1, Sveice — 1, Vācija — 4, Zviedrija — 2; kopā — 20.

Pulkv. V. Janums, referējot par aprūpes darbu, aizrādīja, ka Vācijā strādātāju ir tikai viena ceturtā daļa no visa latviešu kopskaita. Pārējie pārtiek no sociāliem pabalstiem. Pārtikas, kā arī drēbju sūtījumi uz Vāciju tomēr tagad vairs nedod vēlamos rezultātus, jo ievedmuita pacelta ļoti augsta. Vislabākā ir palīdzība naudas veidā. Invalidiem nepieciešama ne tik daudz vairs materiālā palīdzība, kā garīgā aprūpe.

Par kultūras jautājumiem runāja J. Andrups. Lai šos jautājumus sekmīgi atrisinātu, nepieciešama vienota vadība. Jāsaskaņo skolu programmas. Jārūpējas, lai izdevēji maksātu tādus honorārus, kādus autori pelnījuši. Šeit daudz varētu darīt mākslas aģentūras pie centrālajām organizācijām.

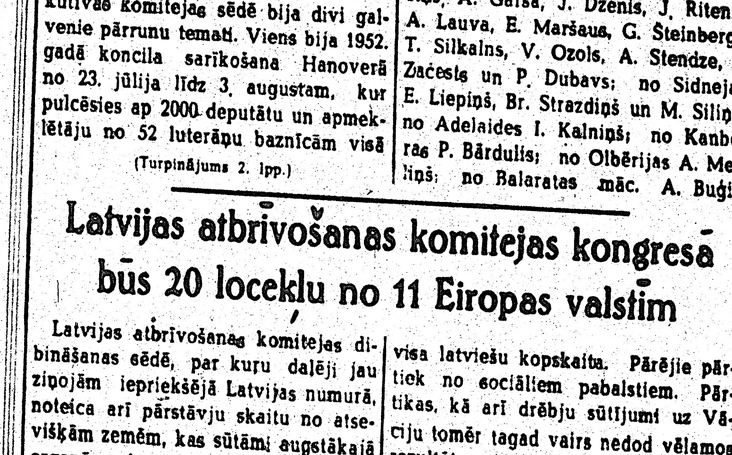

Eiropas valstu latviešu pārstāvju konferences prezidija Londonā 30. jūlijā: vidū prezidija priekšsēdis sūtnis prof. A. Spekke, pa kreisi priekšsēža vietnieks A. Abakuks (Anglijā), pa labi sekretārs K. Gulbis (Beļģijā). Amerikas latviešu sveicienus nodod goda viesis sūtnis Vašingtonā J. Feldmans (stāv). R. Sīmaņa uzņēmums

Izglītības cietoksnis jānotur

PĒDĒJĀ LATVIEŠU ĢIMNAZIJA VĀCIJĀ

Rumājot vai rakstot par skolu, vislieliskākās stāsta vietas parasti saistījušās ar grandiozām spilvenu kaujām internātu gulamtelpās. Bet vienīgās latviešu ģimnazijas internātā Augustdorfā, diemžēl, bija jākonstatē, ka te tādas kaujas nenotiek — neesot tik daudz spilvenu... Citādi dzīve esot lieliska. „Daudz jaukāka nekā vācu skolā," saka Vizma Reinvalde. „Kāpēc?" jautāju spriganai zilacei. „Tāpēc, ka te visi ir latvieši," steigā atbild Vizma, jo nav vairāk laika — dienests palicis dienests — jāsteidzas gaitenis. Sīkos darbus internāta audzēkņi veic paši, kamēr ēdienu trīs reizes dienā viņiem pagatavo saimniece.

Kur citi strādā, tur labi paskatīties; „Rīdāna pulkiņš" vēro čaklās ģimnazistes darbā

Zēnu istabā pie galda sēž Pēteris un cītīgi nonemas ap savu jaunāko lidmodeli. Viņa domas ir, ka ēdiena pietiek, paliekot pat pāri. Arī Gunārs un Rūdis ar ēšanu apmierināti. Katram zēnam istabiņā savs skapis, gulta, bez tam par visiem kopā viens liels un viens mazs galdiņš. Par kārtību jārūpējas pašiem. Tas pašu audzēkņu un internāta vadītājas Mežus nopelns, ka kārtība ir patiešām laba.

Pa tam ārā ģimnazisti gatavojas volejbola nodarbībām. Zēni spēlē līdzi arī nometnes vienībā. Divas reizes nedēļā notiek treniņi. Internāta zālē sastopam jauniešus, galvenokārt meitenes, baltos kreklos ar prievītēm. „Kas tad te par svinībām?" — „Galvenais, ka svinības," ironiski nosaka sleida meitēna. Izrādās, ka zīpa par internāta „apraksti šanu" izplatījusies nometnē zibens ātrumā, un tagad tikai atliek noklausīties, kā dzied nometnes jaunatnes koris. Nu, nekas, varēja gan būt vairāk zēnu, bet izrādās, ka skolā manāms liels zēnu trūkums, sevišķi kopš skolu pavasarī atstāja pēdējais izlaidums.

Cik ilgi izdosies noturēt šo pēdējo latviešu izglītības cietokšņi Vācijā? Tas atkarīgs tikai no pašiem latviešiem. Ja skolā pieteiktos pietiekami audzēkņu, Vestfāles valdība ar mieru algot latviešu skolotājus, kā arī skolai piešķirt vajadzīgos mācības līdzekļus. Ja nebūtu iespējams turpināt ģimnazijas neatkarīgo darbu, Vestfāles skolu vadība paredzējusi uzturēt šo latviešu internātu, tam algojot skolotājus latviešu priekšmetiem, pašus audzēkņus novietojot kopīgi Detmoldas vācu ģimnazijā. Par skolas turpmāko likteni ar vācu iestādēm sazinās LCK priekšsēdis V. Janums, kas norādīja, ka vācu iestādes ir ļoti ieinteresētas latviešiem skolu lietās palīdzēt, tikai neredz iespēju to darīt, ja skolai turpmāk būtu tikai daži, desmiti skolēnu. Pulkvedis Janums tamdēļ lūdz laikraksta lasītājus pārdomāt par iespējām savus bērnus sūtīt latviešu skolā, novietojot tos Augustdorfas latviešu internātā. Tur uzņem ģimnazistus un vecāko klašu tautskolniekus, kā zēnus, tā meitenes. Bērnu vecākiem par uzturu jāmaksā DM 30 mēnesī, pārējo maksā vācu iestādes, LCK un pēdējā laikā arī DV. Mācību sākums paredzēts 20. augustā. Braucieniem uz Augustdorfu un atpakaļ saņem 50 proc. dzelzceļa tarifa pazeminājumu.

Skolas direktors ir A. Dreimanis, kas Latvijā ilgus gadus vadījis Talsu ģimnaziju. Viņš nav optimistiski noskaņots, tomēr tic, ka kaut kā izdosies skolu noturēt. „Viss atkarīgs no latviešiem pašiem," viņš saka.

Pirms aiziešanas, vēlreiz apskatu internātu un sastopu „Rīdāna puikiņu" Edvīnu, kas ir klāt visur, kur kas notiek. Prasu, vai viņš gribētu iet vācu skolā. „Vācu skolā?" astoņgadīgais zēns ar izbrīnu jautā. „Skaidrs, ka nē."

Protams, ka nē! Mēs vēlamies saviem bērniem dot latvisku izglītību, latviešu skolu, vismaz tik ilgi, cik būs iespējams. To nedrīkst nokavēt! — Skolas adrese: A. Dreimanis, (21a) Augustdorf b. Detmold, Lager.

V—s

Sīkās Lielbritānijas ziņas

Dievkalpojumi:

Skotijas draudze, māc. J. Sapiets, Kīlderā, 19. augustā, pl. 19; Edinburgā, Lochend bazn., 25. augustā, pl. 17 (pēc dievkalpojuma draudzes 1 gada darba atcere); Karlailē, St. Cuthbert bazn., 26. augustā, pl. 15.

Mančesteras draudze, māc. P. Namgauds, Bukstonā, Marijas bazn., 12. augustā, pl. 15; Mančesterā, Annas bazn., 19. augustā, pl. 15; iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu.

Prāvesta E. Berga jaunā adrese: 10, Halifax Road, London, N. W. 6., telef. PRImrose 5019.

Citi sarīkojumi:

Ziemeļanglijas-Bradfordas draudzes jauniešu izbraukums uz Jorku, 18. augustā. Sapulcēšanās Leeds City stac. pl. 12,30.

LBL Derbijas nod. teātŗa izrāde — V. Alanta komēdija Grāmatvedības kļūda — YMCAs telpās (Victoria Hall), 11 augustā, pl. 18. Pēc izrādes deja, kafijas galds.

DVF Londonas nod. valde un Vanadžu komiteja rīko DVF Vestvelsas nodaļas apciemojumu. Izbraukšana 26. augustā, pl. 8 no DV Londonas mītnes. Atgriešanās pl. 22. Pa ceļam Čederas alu un Batas pilsētas apskate. Vestvelsas ģimeņu hostelī paredzēta nodaļu vadītāju pulkv. Strazdiņa un Britala uzrunas, M. Ķeņģes informācija par vanadžu darbību un Ž. Bukovska referāts Tagadnes cilvēka traģisms. Pieteikšanās DVF birojā; piedalīšanās maksa 1/0/0.

LWF eksekutīvas...

(Turpinājums no 1. lpp.)

pasaulē. Koncila virstema ir: Dzīvais vārds atbildības pilnā baznīcā. Apakškomisijas jau sanākušas sēdēs gan ASV, gan Zviedrijā, Dānijā, Vācijā un Šveicē. Šinī koncilā luterāņu baznīca grib rādīt savu uzdevumu un pienākumu glābt cilvēci no bojā ejas, rādot tai ceļu uz mūžīgās dzīvības avotu Jēzu Kristu.

Otrā problēma, kas krasi atdalījās no pārējām, bija bēgļu jautājums, par ko plašu ziņojumu sniedza LWF bēgļu dienesta direktors Dr. St. Hermans. 1947. g. Vācijas un Austrijas rietumu joslās kopā bijuši 190.000 luterāņu baznīcai piederīgu DP. No tiem vēl šodien emigrācijas centros atrodas 12.000, kuŗus līdz šī gada beigām cer izvietot emigrācijas zemēs. Vācijā un Austrijā tomēr paliks ap 8000—10.000 luterticīgu DP, kas ir vai nu slimi, veci, vai citādi nespējīgi nopelnīt sev iztiku citā zemē. Veciem ļaudīm tādēļ šeit ierīko īpašas mītnes (Insula Berchtesgadenā), bet slimos novieto patversmēs.

Bēgļu problēma vēl nav atrisināta, un palīdzības un aprūpes darbs turpināms arī nākotnē. Arī pēc nonākšanas emigrācijas zemēs, LWF uzmanīgi seko jauniebraucēju gaitām un mēģina palīdzēt garīgi un materiāli. Novērojams, ka bijušie bēgļi paši ātri iedzīvojas jaunajā dzīvē un tiek uz priekšu, bet kļūst vienaldzīgi pret luterāņu baznīcu, kaut arī tā būtu viņiem daudz palīdzējusi. Par piemēru apspriedēs minēja Austrāliju, kur darbā saistīti 7 latviešu un igauņu mācītāji. Vispār bijušos DP pamodusies liela materiāla interese, kas noslāpē garīgās. Tas īpaši vērojams ASV, kur dzīves standarts ļoti augsts, un bēgļi pēc daudziem trūkumā un šaurībā pavadītiem gadiem cenšas galvenokārt pēc materiālām vērtībām, pa daļai vai pat pilnīgi aizmirstot Dievu un baznīcu.

Konference Ženēvā arī izstrādāja savu rezolūciju par pasaules mieru, aicinot par to aizlūgt visās draudzēs un baznīcās. Archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs savā runā uzsvēra, ka Latvijas ev. lut. baznīca nevar būt apmierināta ar to, ka mūsu ticības biedriem liek ceļā dažādus šķēršļus, tie nevar klausīties dievkalpojumus mātes valodā un bērni svētdienas skolās gūt latvisku reliģisko audzināšanu. Tas arī ir viens no iemesliem, kādēļ mūsu draudžu locekļi atsvešinās no baznīcas, arī no Dieva. Te ir aizmirsti reformācijas pamatprincipi. Šai sakarībā atbildēja Dr. Empī (Empie) no ASV luterāņu baznīcas nacionālās komitejas, norādot, ka tās interesēs nav kavēt dievkalpojumu mātes valodā latviešiem un igauņiem, un ka komitejas pēdējā laika politika bijusi tieši atbalstīt latviešu draudžu veidošanos ASV un Kanadā.

Vēl par visiem šiem jautājumiem bija vairāku stundu gaŗas pārrunas ar Dr. Franklinu Freiju, Dr. Paulu Empī un Dr. St. Hermanu, un tā gala rezultātā tika apsolīts, ka viņi neliks šķēršļus latviešu un igauņu draudžu dibināšanai un veidošanai ASV un Kanadā. Tāpat Dr. Freijs apsolīja archibīskapam, ka viņi paziņos visiem sinožu prezidentiem ASV, lai neprasa mācītājiem apliecības par izstāšanos no Latvijas ev. lut. baznīcas, kā tas praktizēts līdz šim ar tiem mācītājiem, kas stājās darbā kādā no luterāņu sinodēm ASV.

Jaukus brīžus archibīskapa tēvs pavadīja mūsu pārstāvja pie IRO A. Skrēbera namā Ženēvā un pie mūsu bij. ģenerālkonsula Kļaviņa-Ellanska Bernē un 31. jūlijā sekretāra māc. E. Rozīša pavadībā atgriezās Vācijā pie sava darba un pienākumiem.

E. R.

Izceļošanas iespējas uz Norvēģiju

Kā mums no Ludvigsburgas ziņo LWF, no Norvēģijas Vācijā ieradusies komitija ar darba līgumiem luterāņu DP izceļošanai uz Norvēģiju. Vajadzīgi sekojošo arodu pārstāvji: mājkalpotāji — vienīnieki, kā arī prec. pāri ar 1 bērnu; palīgmāsas veco ļaužu mītnēm; apmācītas māsas; 1 pulksteņtaisītājs (2 pers. ģim.); tekstīlstrādnieki; 1 kalējs, kam rīcībā nodod farmu ar 5 ist. un virtuvi; pa vienam nažu fabrikas strādn., stāvlampu fabrikas strādn., dāmu drēbniekam, modeļu strādn., namdarim, kalējam, mechanikim, dāmu frizierei un „portfolio" strādn. (visi vienin.); pa divi automechaniķi, drēbnieki un suku gatavotāji (vienin.); 1 drēbnieka ģim. līdz 3 pers.; 1 mēbeļgaldnieks ar ģim.; 1 techniķis ar ģim.; 1 mēbeļgaldnieks vai 1 „portfolio" strādn. (līdz 4 pers. ģim.); 1 automechaniķis vai 1 mēbeļgaldnieks (līdz 3 pers. ģim.); 1 dzelzrūpniecības strādn. (3—4 pers. ģim.); 1 apavu rūpniecības mašīnu remontu lietpratējs (līdz 4 pers. ģim.); 1 konfekcionārs ar ģim.; 1 automechaniķis (vienin. vai neliela ģim.); 1 kažoku gatavotājs (līdz 6 pers. ģim.); 2 metallfabrikas strādn. — rokas veidotāji (1 vienin., otrs ar 3—4 pers. ģim.); 1 mechaniķis ar ģim. līdz 3 pers.; 50 pavāru — vienin. vai prec. pāru, kur abi strādā viesnīcas nozarē. Bez tam 22 veciem ļaudīm paredzēta uzņemšana veco mītnēs.

Interesentiem nekavējoties jāpiesakās Lutheran World Federation SR, Dossier Desk, Ludwigsburg, Stuttgarter Str. 35, Bl. G, Zim. 10., līdznemot 2 ģimetnes, dzīves aprakstus 2 eks., darba apliecību norakstus 2 eks. un kāda luterāņu mācītāja ieteikuma 2 eks.

LATVIEŠI EIROPĀ...

★ LNP sagatavojusi vēl 16 trimdas bibliotēkas, kuŗas tuvākā laikā izsūtīs.

★ Eitinē DV nodaļas valdē ievēlēti K. Stariņš (priekšnieks), J. Sudrabiņš, R. Obrams, E. Beitiņš un J. Krastiņš. Nometnes tautieši Rīgas 750 gadu atceri atzīmēja ar aktu, kuŗā par Latvijas galvaspilsētu referēja mag. hist. A. Klepers, bet tautskolas audzēkņi deklamēja piemērotus dzejoļus.

★ Memmingenas nometnes latviešu komitejas vēlēšanās piedalījušies 67 proc. balstiesīgo vēlētāju. Komitejā ievēlēti A. Pickainis (priekšsēdis), B. Buksis, K. Dzenīts-Zeniņš, S. Spurdziņš un E. Laksbergs.

★ Oldenburgas DV valdē ievēlēti F. Kitiss (priekšsēdis), V. Pušpurs, T. Ozola, J. Longins un A. Kumermanis, bet revīzijas komisijā Priede, Neimanis un Gūtmanis.

★ Zviedrijā 34 personu vidū zeltkaļa pārbaudījumus teicami izturējis arī latvietis A. Platbārzdis.

Līdz 1952. g. maijam pētīs bēgļu problēmu

Apvienoto nāciju augstais komisārs bēgļu lietās J. van Heuvens-Gedharts UN saimniecības un sociālās padomes sesijā Ženēvā sniedza ziņojumu par savas darbības pirmajiem 5 mēnešiem, kopš stāšanās amatā šā gada 1. janvārī. Šis laiks pagājis galvenokārt ar sagatavošanos darbam. Augstais komisārs apciemojis ASV, Šveici, Lielbritāniju, Franciju, Beļģiju, Holandi, Itāliju, Vāciju un Austriju, kur uzņēmis kontaktu ar šo zemju valdībām brīvprātīgo palīdzības un citu starptautisku organizāciju pārstāvjiem. ASV, Lielbritānija, Rietumvācija, Austrija, Beļģija, Luksemburga un Itālija izteikušas gatavību uzņemt augstā komisāra pārstāvi. Savu uzdevumu veikšanai komisārs paredz iekārtot 11 biroju, no kuŗiem daži apkalpotu vairākas valstis, kā arī nelielu štābu Ženēvā. Atzīmējot IRO nopelnus bēgļu jautājumu kārtošanā, augstais komisārs ziņojumā uzsvēra, ka bēgļu problēma ne tuvu nav uzskatāma par nokārtotu, bet šai laukā vēl stāv priekšā liels un grūts darbs. Par svarīgu komisārs uzskata jaunās bēgļu konvencijas drīzu ratificēšanu un spēkā stāšanos. Rokfellera fonds aprīlī atvēlējis 100.000 dol. plašam un objektīvam bēgļu problēmas pētījumam, ko galīgi pabeigšot līdz 1952. g. maijam.

VĒSTULES REDAKCIJAI

MĀCITĀJA R. SLOKENBERGA PASKAIDROJUMI

Latvijā ievietotā rakstā „R. Slokenbergam aizlīegts strādāt par mācītāju" bija teikts, ka, pēc Baznīcas pārvaldes Lielbritānijā lēmuma, man aizliegts strādēt par mācītāju Lielbritānijā un ka esmu atbrīvots no Londonas latviešu draudzes mācītāja pienākumiem. Lēmums esot pieņemts pēc iepazīšanās ar materiāliem, kas mani apsūdz smagā morāliskā pārkāpumā. Rakstā teikts, ka es ar apsūdzību iepazīstināts, bet par vainīgu neesot atzinies. Baznīcas pārvalde man devusi iespēju dot savus liecinīekus, bet tādi neesot sagādāti.

Uz šo rakstu varu paskaidrot, ka ar apsūdzības materiāliem neesmu iepazīstināts, bet man tikai pateica, par ko šie materiāli mani apsūdz. Par vainīgu nevarēju atzīties, jo tādu pārkāpumu nebiju izdarījis. Ar liecinieku liecībām neesmu iepazīstināts. Man nolasīja gan vienu liecību, ko es atzinu par nepatiesu. Man pateica tikai liecinieku vārdus, kas esot pret mani liecinājuši, bet, nezinādams, ko viņi liecinājuši, es atteicos savus liecinieku dot, jo nezināju, kādi apmelojumi man būtu jāatspēko. Atteicos no jebkādām tālākām sarunām ar Baznīcas pārvaldi, pirms man nedod tiesību iēskatīties apsūdzības materiālos un zināt liecinieku liecības. Tādēļ Baznīcas pārvaldes lēmums mani pārsteidza, tāpat arī draudzes padomi, kuŗai arī liegts iepazīties ar apsūdzību un liecinieku liecībām.

Zemēs, kur tagad dzīvojam un kur Baznīcas pārvaldes ievēlētai daļai mācītāji un daži draudžu pārstāvji parasti pārvaldes funkcijas izpauž koordinācijas darbā — kā aprūpē svešumā izklīdinātos latviešus. Bet ja tās izlemj lietas, kas Latvijā pieder ējās izlemt lielajām sinodēm u archibīskapam, tad tas liecina, ka esam bēgļi jau ilgāku laiku.

Tā domā draudze, tā domā Latvijā mācītāji, kas izkaisīti visā pasaulē. Bet baznīcas darbs ir jāturpina, ka arī jau ilgi esam bēgļi. Arī es turpinu savā draudzē ar draudzes padomes vienbalsīgu lēmumu un draudzes locekļu nedalītu atbalstu un sniegšņu.

Dieva palīgu vēlēdams,

R. Slokenbergs,
Londonas latv. draudzes mā

DR. M. VALTERA PASKAIDROJUMS

Jūsu avīzes 55. n-rā atradu J. Fe mana paziņojumu, kuŗā viņš apgal ka neko nezinot par vēstuli, kas zīmēta manā brošurā „15. maija vērsums un ārkārtējās pilnvaras". ņam neesot bijusi nekāda vēlēša tikt uz Vašingtonu, un jādomā, viņa ierīkošana Latvijas sūtniec Vašingtonā tātad notikusi ārpus v labās gribas, ja neteiktu — pret Ar tādu apgalvojumu nonākam jautājuma, kāpēc tad J. Feldmans nevēlamo vietu pieņēmis un kādi juši iemesli, kas likuši rīkoties k citai personai, tā saukto „ārkārt pilnvaru nesējam", jo Latvijas sūt cībā Vašingtonā taču atradās vedis, kas stājās mirušā Dr. Bīlm vietā, un vajadzība pēc atsevišķa veža nepastāvēja. Vajadzēja kādam atsevišķam nolūkam J. F mana ierīkošanai tai pašā lietvedī vietā, kur jau viens atradās. Var būt, ka J. Feldmanam par to tu jāapjautājas pie ārkārtējā pilnva ka, bet atklātībai taču no svara z kādi ir tie svarīgie iemesli, ka pamudinājuši izvēlēties J. Feldm un pat pret viņa — Feldmana — lēšanos. Par to sūtnis K. Zariņa ku Londonā varētu pastāstīt mūsu st tībai tuvāk. Tāpat K. Zariņa ku varētu no sava sūtniecības (va privātā) archīva tuvāk pastāstīt saraksti ar J. Feldmanu tai pašā jo citādi paliks tāds savāds iesp ka paskaidro gan J. Feldmans, ne pilnvarnieks, kas ir īstā ko tentā persona šai gadījumā dot skaidrojumu. Gaidīsim tātad visp no šīs puses autentisko paziņoju ka J. Feldmans norīkots pret viņa lēšanos un ka viņš ne vārdos, n rakstē nav izteicis neko, kas būtu protams kā vēlēšanās tikt uz Va tonu. Nogaidīsim, tad runāsim

Dr. M. Valters, Briselē
Triju zvaigžņu lielkrusta koma

Briselē, 4. augustā.

Pa kreisi — Augustdorfas jaunatnes koris mēģinājumā; pa labi — ģimnazisti vaļas brīdī savā internāta istabiņā

UZ REDZ

Latvijas latviešu Dziesmu dienas pla

Es domāju

(Turpinājums no 1. lpp.)

Latvijas sarkanajā kru
Austrālijā Melburnas lat
darbā. Par priekšsēža viet
darboties Jānis Ritenis, dzim.
ņemtie piedalījies studentu
darbā. Tagad ir būvuzņ
Melburnā. Sekretāra amatā
māc. Arvīdu Bugi un Gu
Siemberģu. A. Bugis dzimis
Bijis Kabiles un Vānes draud
mācītājs. Pirmais latviešu lute
mācītājs, kas ieradies Austrā
G. Siemberģs piedzimis tikai
ir eksporta un importa uz
īpašnieks Melburnā. Kaste
LKOK Jānis Dzenis, dzim.
Cecāls strēlnieks. Tagad
ev. lut. latviešu draudzes
un Melburnas latviešu
valdes locekļiem. ALAs pre
kandidāti: A. Stendze un M.
Revīzijas komisijā ievēlēja
A. Melliņu un I. Kal
kandidātos A. Lauvu un H.
ALAs prezidiju izraudzīja
uz divi gadiem, bet ja
vēlēšanas notiks ātrāk, tad
Centrālajā vēlēšanu
darbosies trīs Sidnejas ju
I. Liepiņš (priekšsēdis), B.
un O. Dombrovskis.
ALA? Delegātu sa
prezidija priekšsēdis bija
viņa vietnieks B. Straz
sekretāri A. Melliņš un I.
Par vispārējām vēlēšanām
Jurģa E. Liepiņš: „Istu lat
Austrālijā spēsim
demokrātisku vēlēšanu
vēlēšanās panāksim var
ka Austrālijā reiz tiesām
pilnīga latviešu kartotēka,
kautrīgo tautiešu rīcība
nezaudēšanā, it kā šīs
jau sen nebūtu zinā
par jaunās organizā
izpaudās dažādi je
ka būtu dibināma tikai
latviešu apvienība. B
„Viena lieta nu tomēr
organizētos, tā neorga
lielais kopējs iemesls,
pavalstniecība." Iz
Austrālija nav tā ze
kā reiz Krišjāņa
būtu jārīko „jūras
brīvība, ka nekur nav
personas. Imigrā
šajā ziņā nav radī
jaunaustrāliešiem.
pie tam ir — pa
pret komūnismu.
vēlēšanu sarīkošanu
nozīmīga. Delegātu sa
H. Misiņš uz
tautiešiem. E. Lie
kontinentā, kur mūsu
nav izraudzīta vēlēša
ASV. Es ticu, ka nepaies
ASV tautieši gribēs
pārskatāmo situāciju viņi
kāmēs dalībnieki vie
nepaspēja vairāk, kā pār
galvenos uzdevumus,
Viss pārējais būs
prezidijam, lai kād
cilvēku rokās nodotu
Pavisam bez pār
vairāki svarīgi jautāju
lietas, sakaru iz
ar ģenerālim un lietuviešu
vienu otru nodoms.
dalībnieki no
referātus. A. Gārša
organizācijas uz
un uzdevumiem.
Tirzmalietē kļuvusi
Es dziedāšu
Referents atļāvās

UZ REDZĒŠANOS NĀKOŠAJOS DZIESMU SVĒTKOS!

Lielajās latviešu Dziesmu dienās plašais Londonas Alberta auls dimdēja dziesmās un aplausos. R. Simaņa uzņēmumi

Virsdirigents T. Reiters un dziedoņu saime pateicas latviešu Dziesmu dienu dalībniekiem Londonā par aplausiem un atvadās

Es domāšu par tevi,...

(Turpinājums no 1. lpp.)

dus strādājis Latvijas sarkanajā krustā, bet Austrālijā Melburnas latviešu biedrībā. Par priekšsēža vietnieku darbosies Jānis Ritenis, dzim. 1925. g. sekmīgi piedalījies studentu organizāciju darbā. Tagad ir būvuzņēmējs Melburnā. Sekretāra amatā ievēlēja māc. Arvīdu Buģi un Guneru Steinbergu. A. Buģis dzimis 1906. g. Bijis Kabiles un Vānes draudzes mācītājs. Pirmais latviešu luterāņu mācītājs, kas ieradies Austrālijā. G. Steinbergs piedzimis tikai 1927. g. Ir eksporta un importa uzņēmuma īpašnieks Melburnā. Kasieris būs LKOK Jānis Dzenis, dzim. 1893. g. Vecais strēlnieks. Tagad Melburnas ev. lut. latviešu draudzes priekšnieks un Melburnas latviešu biedrības valdes loceklis. ALAs prezidija kandidāti: A. Stendze un M. Siliņš. Revīzijas komisijā ievēlēja B. Strazdiņu, A. Melliņu un I. Kalniņu, bet kandidātos A. Lauvu un H. Misiņu. ALAs prezidiju izraudzīja ne ilgāk kā uz divi gadiem, bet ja vispārējas vēlēšanas notiks ātrāk, tad līdz vēlēšanām. Centrālajā vēlēšanu komisijā darbosies trīs Sidnejas juristi: E. Liepiņš (priekšsēdis), B. Strazdiņš un O. Dombrovskis.

Kā tad radās ALA? Delegātu sanāksmes prezidija priekšsēdis bija H. Misiņš, viņa vietnieks B. Strazdiņš, bet sekretāri A. Melliņš un I. Kalniņš. Par vispārējām vēlēšanām sevišķi iestājās E. Liepiņš: „Istu latviešu pārstāvību Austrālijā spēsim radīt tikai demokratisku vēlēšanu ceļā. Šajās vēlēšanās panāksim varbūt arī to, ka Austrālijā reiz tiešām radīsies pilnīga latviešu kartotēka. Jāpabrīno kautrīgo tautiešu rīcība savu adrešu neizpaušanā, it kā šīs adreses čekai jau sen nebūtu zināmas." Debatēs par jaunās organizācijas radīšanu izpaudās dažādi ieskati, arī tādi, ka būtu dibināma tikai organizēto latviešu apvienība. B Strazdiņš teica: „Viena lieta nu tomēr ir skaidra: kā organizētos, tā neorganizētos latviešus vismaz vēl pagaidām saista kāds liels kopējs iemesls. Tā ir Latvijas pavalstniecība." Izrādījās arī, ka Austrālija nav tā zeme, kur mums, kā reiz Krišjāņa Valdemāra laikos, būtu jārīko „jūras izmelšanas biedrības". Austrālijā ir pat tik liela brīvība, ka nekur nav jāpiesaka ievēlētās personas. Imigrācijas ministrija šajā ziņā nav radījusi šķēršļus arī jaunaustrāliešiem. ALAs viens mērķis pie tam ir — palīdzība valdībai pret komūnismu. Vienošanās par vēlēšanu sarīkošanu beigās bija vienbalsīga. Delegātu sanāksmes vadītājs H. Misiņš uzsvēra, ka pret tām nevarētu būt iebildumu nevienam tautietim. E. Liepiņš: „Vienīgais kontinents, kur mūsu centrālā vadība nav izraudzīta vēlēšanu ceļā, ir ASV. Es ticu, ka nepaies ne gads, kad arī ASV tautieši gribēs vēlēt, jo ar pašreizējo situāciju viņi nav apmierināti."

Delegātu sanāksmes dalībnieki vienā dienā nepaspēja vairāk, kā pārrunāt ALAs galvenos uzdevumus, statūtus, budžetu. Viss pārējais būs jāveic jaunajam prezidijam, lai kādreiz ievēlēto cilvēku rokās nodotu jau kaut ko reālu. Pavisam bez pārrunām palika vairāki svarīgi jautājumi, arī informācijas lietas, sakaru izveidošana ar igauņiem un lietuviešiem, tāpat vēl viens otrs nodoms. Sanāksmes ievadījumā dalībnieki noklausījās vairākus referātus. A. Gārša runāja par jaunās organizācijas uzbūvi, vadlīnijām un uzdevumiem. Viņš teica, ka Tirzmaliete kļuvusi nemirstīga ar rindām: Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme. Referents atļāvās šos vārdus mazliet pārfrazēt un teica, ka visam mūsu darbam vadmotīvā jābūt — es domāšu par tevi, tēvu zeme. „Šai dienai jāpierāda," teica A. Gārša, „cik gatavi esam kalpošanai dzimtenei." Par mūsu pašu lietas gremdētājiem A. Gārša atzīmēja neaktīvos tautiešus. I. Zubāns, kas tagad strādā par grāmatvedi Melburnā, pieskārās izglītības jautājumiem, atzīmējot, ka šajā ziņā mums nav nekādu ierobežojumu, salīdzinot ar austrāliešiem. A. Lauva, pārstāvot DV Melburnas nodaļu, referēja par palīdzības fondiem un tautas kopības nodevas atjaunošanu. Vēlāk debatēs viņš, dibinoties uz paša pētījumiem, nāca ar interesantu konstatējumu: Austrālijas latviešu gada ienākumi esot 6 milj. mārciņu, bet ietaupījumi 1,5 milj. mārc. Tas it kā liecina par Austrālijas tautiešu lielu vispārēju turību. Prof. E. Dunsdorfs pieskārās jaunatnes lietām. Viņš atzina, ka mūsu nacionālās kultūras jautājums reizē ir tīras, nesakropļotas valodas saglabāšana. Pirmkārt — palīgs var būt skolas bērniem nedēļas nogalēs, otrkārt — jaunatnes organizācijas, jo iesaistīšanās tanīs ir brīvprātīga, kas uzskatāma par lielu priekšrocību. Referents atgādināja, ka mūsu jaunatnes audzināšanā par mērauklu var būt skautu morāles principi. Melburnā un Adelaidē latvieši jau iesaistījušies austrāliešu skautu vidū. Prof. E.

Pusdienas pārtraukums Austrālijas latviešu delegātu sanāksmē Melburnā — karstas desiņas un skābi kāposti. No kreisās: I. Kalniņš (Adelaides latviešu biedrība), A. Lauva (DV Melburnas nod.) un A. Stendze (Melburnas latviešu mākslinieku kopa).
J. Zandmaņa uzņēmums

Dunsdorfs domā, ka tas ir loti pozitīvs moments — kļūstam līdzvērtīgi šejieniešiem, zaudējot it kā mazvērtības sajūtu. Vēlāk, kad notika pārrunas, E. Liepiņš pat ieminējās par tik „pārdrošu" lietu, kā latviešu skolu radīšanu.

Melburnas latv. biedrības pr-ka H. Misiņa lietpratīgi vadītā sanāksmē izpaudās uzskats, ka mums jābūt ne vien dedzīgiem kalpotājiem savai zemei, bet arī lojāliem pret Austrālijas valdību, kas ikvienam iecelotājam savā zemē dod lielu, patiesu brīvību. Beigās sanāksmes dalībnieki vienprātīgi vienojās nosūtīt apsveikumu sūtnim K. Zariņam turpat 13.000 jūdžu tālajā Londonā, lūdzot sūtņa atbalstu ALAs darbā. Sanāksme norītēja īstas darba sēdes garā, bez skaļumiem, bez greznumiem — uz prezidija galda bija vienīgi Latvijas karodziņš. Arī ALAs priekšsēža intervija Latvijai ir pavisam īsa, tomēr skaidra: „Jaunā apvienība savā darbā centīsies uzklausīt Austrālijas tautiešu domas. Mēs darīsim visu, kas mūsu spēkos, bet savos solījumos nekad nerakstīsim nesegtus čekus."

Arnolds Šmits

Melburnā, jūlija beigās.

Bailīga cilvēka piezīmes

LIDOJUMS NO MINCHENES LĪDZ BERLĪNEI — KONFEKTES UN SVIESTMAIZES PRET BAILĒM — BERLĪNE ŠODIEN — RĪGA TOREIZ — „MĒS GRIBAM KORIDORU"

Kad tik daudz lasīts par auksto karu, cilvēku laupīšanu un provokācijām Berlīnē, tad pēdējais vakars rietumos, pirms došanās uz Vāciju pāri zeme — tik glīti kopti, strēmelēs un kvadrātos sakārtoti lauki var būt tikai Vācijā. Bet kādā? Tā tagad katrā ziņā ir padomju josla, kā gan citādi? Un ja tagad, ja tāpat kā tagad kas notiek?

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA SPECIĀLRAKSTS NO BERLĪNES

metropoli, paiet kā notiesātajam, ko rītu metīs cietumā. Minchenes torņos zvani noskandina vēlu stundu, aprimst trokšņi, nodziest ugunis. Bet vēl gribas pastāvēt pie loga un neatskatīties — ir piesātusies kāda ēna un klusēdama stāv melnajā istabas kaktā. Tās ir bailes — bailes no kaut kā zināma. Jo atmiņām ir izturīgs mūžs. Veselu gadu desmitu tās klusi mitušas smadzenēs un sirdī. Un nu uzreiz atmostas ar zemapziņas dziļo un neizdibināmo spēku un atņem naktij miegu.

*

Sēžam lidlauka restorānā un lūkojamies pāri milzīgajam klajumam, virs kura plešas pelēka rīta debess, tāla un plaša — kā radīta, lai ieraudzī sevī sudraba dunduru, šo milzīgo knisli, kas ir brīnums priekš cilvēka un puteklis priekš Dieva. Ak, bailīgā dvēsele, vai nav smieklīgs tavs skudras bailu lielums?

Lidmašīnas vēdera vispirms nogulst koferi un pasta saiņi, tad atvērta lūka kā melnā mutes caurumā ierij pasus braucējus, nokrīt kāpnes, aizcērtas durvis, un cilvēkus metalla kermenī apņem klusums un nenovēršamība. Bet tad stjuarts nostājas ejā starp sēdekļiem — šajā mirklī sāk dūkt motori — un apspiestā, netīkamā balsī saka: „Manas dāmas un kungi, pēc divām minūtēm mēs lidosim. Mēs lidosim uz Berlīni." Bet kāpēc viņš to saka? Vai šeit kāds pircis biļeti uz Maskavu?

Un tad, neko vairs nevar darīt, — lidmašīna ieskrienas, un mēs esam gaisā. Lejā paliek lidlauka apkalpes vīri un virsnieki, viņi ieņem pamatstāju un militāri salūtē — par godu kādam, kas dodas gaisos; kādam, kas uzņēmies lielo pienākumu un tagad pats tiks galā ar sevi un 40 citiem un to, ko sūtīs Dievs — miglu un vēju, bojājumu motorā, varbūt pēkšņu aklās zarnas plīsumu vai dumpīgu pasažieri ar pistoli, kas piespiež mainīt kursu.

Mēs skrienam taisni mākoņos, četri motori dūc, un pa grīdsegām klusi slīd stjuarts un pieliecies katram piedāvā pa konfektei no paplātes. Kāds pieklājība! Vai lai šis saldais nieks mazina pasažieru modrību? Nekāl Mana acs ir piekalta zemei tur dziļi lejā, un es cieši raugos, vai nepavīdēs nolaisti lauki, lieli meži un kolhozi ar salmu jumtiem. Vai nav dzirdēts, ka lidmašīnas nomaldās? Un tad mēs kāpjam vēl, izdāmies cauri baltai dūmakai un pēkšņi jājam pa mākoņu mugurām, kuru žilbinošajos kumbros kā sniega kupenā guļ spoža, himniska saule! Bet — zemi vairs neredz. Kā lai zina, vai lejā jau nemargo akaci Polijas purvos? Un, kā uzmanību novērst gribēdams, stjuarts noliecas vēlreiz un piedāvā gabaliņu tortes un sviestmaizītes ar olu un kaviāru, un pasniedz tasītē melnu kūpošu kafiju...

Velti! Es nepieskaros ēsmai. Un šī atsacīšanās nav veltīga. Kā modrību atalgodami, pēc moku pilnas stundas mākoņi paskrās, un loti, loti dziļi lejā starp motora un lidmašīnas kermeni pavīd zeme — tik glīti kopti, strēmelēs un kvadrātos sakārtoti lauki var būt tikai Vācijā. Bet kādā? Tā tagad katrā ziņā ir padomju josla, kā gan citādi? Un ja tagad, ja taisni tagad kas notiek?

*

Zem lidmašīnas kreisā spārna pavīd pilsēta. Niecīgi kvadrātiņi ar tukšām virsmām — kā bišu šūnas bez medus. Tās ir drupas. Kilometriem tālu. Mēs slīdam zemāk, riteņi skar zemi. Vai tiešām šī ir Berlīne? Tā pati, kas reiz gribēja iekarot Eiropu? Ko mērdēja un neizmērdēja? — Un nu, kad esam izrāpušies no lielā dundura, arvien vēl modri, tikai dīvainu iedomu novārdzināti — šo atkalredzēšanās prieka mirkli nomāc jaunas bažas, kā tiksim atpakaļ, un kad?

Mēs esam tur, kur priekš 6 gadiem īstenī sākās latviešu svešuma gaitas — kaut kur tepat netālu taču ir Fridricha ielas rajons, kur bija kāda latviešu palīdzības organizācija. Mēnešiem no vietas tur nāca un gāja simti un tūkstoši bēgļu, kas tagad Amerikā un Austrālijā. Kā gribētos turp aizstaigāt, ja tas nebūtu padomju sektorā. Un lūk — pazīstamās vietas: izdegušā keizara Viļuma piemiņas baznīca — ar nosvērušos, pussagrautu torni un izdegušu iekšieni. Lūk, Zoo piestātne un Kantaiela; lūk, Joachimstāles un Tauencīena ielas. Kāds divains plašums, kāds atsegts kailums un pelēcība! Drupas, puteklī... un savādu cilvēku drūzma. Ja ciešāk ieskatās šais vienaldzīgajās, gandrīz apatiskajās sejās, šais stipri nonēsātajās, pavisam vienkāršajās drēbēs, šais ne visai steidzīgajās, ne visai gausajās kustībās, ko gribētos apzīmēt par tādu kā mundru šļūkšanu — tad nāk prātā Rīga. Bet Rīga 1940. gadā, ne citā. Tāda, kāda tā bija augustā un septembrī pēc „labprātīgās pievienošanās", kad dāmas noglabāja savas sudrablapsas un kungi atteicās no kakla saitēm. Mēs toreiz proletārizējāmies. Un proletārizējusies ir arī Berlīne.

Taksometrā mēs dzīvi sarunājamies ar savu sagaidītāju — mājastēvu. Bet kad iznāk ieminēties par rietumu un austrumu attieksmēm šai pilsētā, viņš slepeni met brīdinošas zīmes: klusu! Un šoferis, tomēr dzirdējis, izsmejoši savelk lūpas. Ej nu sazini, kas tas par cilvēku? Viņš brauc visur, ja tikai samaksā. Un nekādas kontroles uz sektoru robežām nav.

„Jā," izkāpjot saka mājastēvs, „esiet uzmanīgi, neieklīstiet krievu pusē, tā ir tikai divus kilometrus tālu. Bet ja kāds taisās ar viņu ieraut automobilī — ko tad? — Kliegt cik jaudas, saukt palīgā, ko gan citu! Nu, bet tagad jau vairs nav tik traki

(Turpinājums 4. lpp.)

Latviešu dienas Toronto

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA SPECIĀLZIŅOJUMS

Kanadas DV organizācija 28. un 29. jūlijā Toronto rīkoja pirmās latviešu dienas, kas bija pulcējušas daudz tautiešu no tuvienes un arī tālienes. Goda viesu vidū bija arī Dr. A. Valdmanis no Nufaundlendas.

Latviešu dienu sarīkojumus 28. jūlijā ievadīja mākslas skate Toronto centrālās YMCAs telpās. Skati atklāja Latvijas ģenerālkonsuls R. N. Braisons, un akta dalībniekus sveica Dr. A. Valdmanis. Skatē izstādīti 25 latviešu mākslinieku darbi — ap 100 gleznu, skulptūru un kokgrebumu. Izstādē atzīmējamas mūsu vecmeistaru J. Purviņa, J. Rozentāla un V. Tones gleznas, kā arī mākslinieku J. Mazīša, E. Ūdra, A. Štrāla, V. Lindes, E. Krūmiņa, A. Dārziņas, J. Soikena J. Zvirbuļa, E. Dajevska uc. darbi, no kuriem pārdoti 5, bet izlozēta J. Tīdemaņa gleznu Puķes. Tīdemaņa darbi bija izstādīti tikai skates otrā dienā un guva lielu ievērību.

Vakarā notika latviešu korporāciju locekļu sanāksme, kurā ieradās arī ģenerālkonsuls R. N. Braisons un Dr. A. Valdmanis, vairākas stundas kavēdamies pārrunās ar akadēmiskās saimes pārstāvjiem.

29. jūlijā sanāca DV sasauktā propagandas un preses apspriede, kurā piedalījās Dr. A. Valdmanis, viesi no ASV — A. Āboliņš un P. Greizis, Latvijas-Brīvēs Balss galvenais redaktors H. Vītols, J. Niedre, DV valdes priekšsēdis A. Purmalis uc.

Vakarā notika plašāks sarīkojums, kas, par spīti ārkārtīgi karstajam laikam, bija pulcinājis ap 500 tautiešu. Sarīkojumu atklāja DV valdes priekšsēdis A. Purmalis, apsveicot Nufaundlendas viesi Dr. A. Valdmani, kas runāja par tematu: Ko domājam mēs, latvieši, Nufaundlendas salā.

Savā runā Dr. A. Valdmanis norādīja, ka ilgās par dzimtenes atbrīvošanu būtu aplam priecāties nevietā un uzskatīt par nozīmīgiem sīkos sabotāžas aktus dzimtenē, kam lielajā cīņā pret komūnistu okupantiem ir maza nozīme, bet kas Latvijā palikušajiem tautiešiem nes smagus zaudējumus, jo pēc katra sabotāžas akta čeka nogalina vai arī deportē desmitiem vai pat simtiem jaunu upuru. Mums jātaupa tautas dzīvais spēks tam brīdam, kad sāksies īstā cīņa, un kad daži simti drošsirdīgu partizānu spēs atraut frontei vai veselu ienaidnieka divīziju.

Tālāk runātājs pakavējās pie latviešu trimdas saimes un organizāciju vienošanas centieniem, kas līdz šim vēl nav devuši vēlamos panākumus. Pēc referenta domām, tas nav veicies ne vien viedokļu dažādības, bet arī latviešu izkliedētības dēļ. „Nufaundlendas latvieši par šīm problēmām ir vienās domās, un mūsu vidū nebūs neviena, kas domātu še palikt, kad dzimtene būs brīva. To pierāda pat mūsu līgums ar Nufaundlendas valdību, kas nosaka, ka varam no saviem darba pienākumiem atbrīvoties katrā laikā, tikko kļūstam vajadzīgi mūsu pašu zemei. Bet šodien mēs palīdzam Nufaundlendas iedzīvotājiem sasniegt labākus dzīves apstākļus. Un mūsu darbam būs sava nozīme arī tad, kad pēc komūnisma satriekšanas pasaules lielie sēdīsies pie sarunu galda, lai izlemtu tautu likteņus. Kaut paši tur klāt netiksim, taču mūsu svešumā padarītie darbi runās mūsu vietā un palīdzēs latviešu tautas nākotnes labākā izveidošanā."

Dr. A. Valdmaņa runai sekoja koncerts, kurā piedalījās vīru dubultkvartets Kalvja diriģenta J. Dzeguzes vadībā, mežraga solists K. Balodis, dziedātājs P. Geisteuts un vijolnieks V. Lasmanis. Solistu pavadīja brīvmāksliniece M. Tūtere. A. K.

Toronto, jūlija beigās.

Veidos latviešu tautas augstskolu Kanadā

Latviešu nacionālā apvienība Kanadā apstiprinājusi skolu mācības programmu, kas nosaka mācāmo vielu sestdienas un svētdienas skolās. Skolu darbības pārraudzība un saskaņošana uzticēta skolu nozares vadītājam J. Mežakam. LNAK valde atzinusi, ka svariga ir arī ārpusskolas jaunatnes audzināšana. Šai jaunatnei rīkos vispārizglītojošu priekšlasījumu ciklus par svarīgākiem mūsu nacionālās kultūras jautājumiem. Vairojoties lektoru un klausītāju skaitam, no jaunatnes kursiem izveidos pirmo latviešu tautas augstskolu Kanadā. LNAK sadalījusi arī vises no Vācijas LCK saņemtās bibliotēkas Torontō, Montrealas, Hamiltonas un Londonas latviešu biedrībai. Paredzams ka apvienība saņems vēl grāmatu papildu sūtījumu un varēs apmierināt arī pārējo Kanadas latviešu organizāciju pieprasījumus.

Kas spiedis Maskavu apturēt kolhozāciju satelītvalstīs

Baltijas valstu sovjetizētāji jau labi sen varēja lielīties Maskavas priekšā, ka zemnieki simtprocentīgi sadzīti kolhozos un uzsākts jau otrs kolhozācijas posms — mazo kolhozu apvienošana lielajos. Turpretim no Pad. savienības satelītvalstīm jau kopš kāda laika nāk ziņas, ka tur pēc Maskavas mājiena pārmērīgā steiga kolektīvizācijā atzīta par kaitīgu un ka līdzšinējā komūnistu partijas „ģenerāllīnija" tur pagaidām nav piemērojama, jo „gadu simteņos nodibinājušos agrāriekārtu nevar uzreiz tik viegli un bezsāpīgi pārveidot". Tik sentimentāli nekad un nekur Kremlis nav domājis un rīkojies: „ģenerāllīnija" neapstājās pat tad, kad „bezsāpīgi bija jādeportē un jālikvidē desmitiem miljonu zemnieku. Turpretī tagad — vairākās satelītvalstīs pārāk centīgie „ģenerāllīnijas" pildītāji atstādināti un sodīti par to, ka ar varu piespieduši zemniekus pāriet kolhozos, nelaudami tiem „brīvprātīgi" pamest savas tēva mājas un pārliecināties par kolhozu pārākumu.

Vēl marta beigās padomju arodbiedrību ārzemju nodaļas organā Novoje Vremja kolhozācijas „specs" A. Petrušovs noteikti iestājās par individuālā zemes īpašuma likvidāciju, kamēr trīs mēnešus vēlāk šis pats laikraksts jau runā par kollektīvizācijas grūtībām tautas republikās, par „brīvprātības" principa nepienācīgu ievērošanu, par pārtraukumu jauno kolhozu plānošanā, jo pašreiz jārauga gotiem tikai uz to, lai jau ncdibinātie kolhozi varētu nostiprināties.

Tātad nevarētu būt šaubu, ka Maskava lauzusi savu līdzšinējo nepiekāpību partijas dogmas reālizēšanā satelītvalstīs un gājusi pa ķecerīgā Tito pēdām. Rodas jautājums — kas gan Kremli varēja pamudināt atkāpties savā citkārt nelokamajā agrārpolitikā? Apstākļu pazinēji šo negaidīto pagriezienu izskaidro ar militāriem apsvērumiem, lai kara gadījumā nodrošinātu satelītvalstu iedzīvotājus ar nepieciešamo dienišķo maizi. Kremļa varas vīri vairs nevar atļauties luksu paredzamā kara gadījumā piegādāt vajadzīgo labību no centra, kas neizbēgami radītu pārtikas trūkumu ar visām tā sekām. Līdzšinējā pieredze rādījusi, ka neviena no satelītvalstīm pēc kolhozu radīšanas nav varējusi iztikt ar saviem lauksaimniecības produktiem: kā Čehoslovakija, tā Polija, Bulgārija un pat agrākā labības eksportzeme Ungārija prasījusi no centra ļoti ievērojamus pārtikas daudzumus, kuŗus līdz šim tām gan piešķīra, kaut mērdējot badā pašas Pad. savienības iedzīvotājus.

Tā satelītvalstīm tagad jāapmierinās ar to, ko pašas var ražot, negaidot vairs „tētiņa augstsirdīgās dāvanas", par kuŗām gan bija jāmaksā. Nav domājams, ka šī jaunā līnija kolhozācijā būtu attiecināta arī uz Latviju un citām Baltijas valstīm, jo tur šis process jau aizgājis daudz tālāk.

Edg. Švēde

Bailiga cilvēka...

(Turpinājums no 3. lpp.)

kā agrāk. Mums ir īpaši policijas automobiļi — telefons 01. Garāmgājēji palīdzēs."

Skaidra vasaras saules gaisma gulstas uz ielām un dažām jaunceltnēm. Un tikpat skaidri rāda, cik daudz vēl ir drupu.

„Ak, sen neesat bijuši Berlīnē?" pārvaicā viesnīcas pārvaldnieks. „Nu, vai neesam jau krietni notīrījušies, sacēluši jaunus namus?" — Un seja viņam kļūst gara, kad uzzina, kā uzposusies Hamburga, Štutgarte un Minchene. „Jā," viņš kā atvainodamies piebilst, „bet ko lai dara? Kreditus celtniecībai kopš kāda laika vairs nedod — jābruņojas. Nu, bet jaunākais mums šā vai tā aiz muguras, — ak, ja jūs būtu te bijuši blokādes laikā!"

Nē, mēs negribētu būt te bijuši.

*

Vakarā izejam pastaigāt. Ar pilsētas plānu rokās. Varētu arī braukt — ar S-bāni vai U-bāni. Bet tas ir bailīgi. Nezinātājs viegli var iebraukt tur, kur nevajag. Sektoru robežstacijas jāiemācās no galvas.

Iedegas reklāmu ugunis. Pilsēta atdzīvojas. Un tomēr viņā pulsē kas neveselīgs, tās dzīve norit kā stāvošā dīķī, zem kuŗa strāvo saindēti avoti pa apakšzemes dzelzceļu tuneļiem. Cik spiegu, uzpirktu muļķu, gaisa jaucēju neiebrauc pa tiem? Un cik atkal neaizbrauc, savu darbu nostrādājuši?

Kara invalidi, puikas un vecas sievietes izkliedz avīžu jaunākās ziņas. Rietumos aizturēti pirmie jauniešu bari, kas lauzušies uz Berlīni! Jaunās policijas vienības traukšmes stāvoklī! — Kā tad — 5. augustā viņā pusē sākas pasaules jaunatnes svētku spēles. Simti tūkstoši dalībnieku — jauno komūnistu no malu malām un miljoni krievu rubļu aiz tiem! Bet balsis sauc vēl un vēl: padomju vācieši Berlīnē aizbarikadē ielas! Sadursmes pie austrumu sektora robežas! Reuters draud atkāpties! 400 tūkstoši amerikāņu Eiropā!

Kā gribētos šajā mirklī būt kādā klusākā Minchenes vai Štutgartes pievārtē, kur ļaudis, kara briesmas aizmirsuši, par citām sen vairs nedomā. Te to sauc par rietumu miegu.

„Sakiet," mājās pārnākot, jautājam viesnīcas pārvaldniekam, „kādas īsti ir berlīniešu izredzes? Ko jūs sagaidāt no savas nākotnes?"

„Ko?" viņš brīdi domā. „Koridoru uz rietumiem."

Berlīne bez satiksmes ar ārpasauli ir kā norauta puķe. Ar ūdeni vien tai nepietiek. Un lai cik liels ir rietumu atbalsts, lai cik nepieciešama Berlīnes dzīvībai sabiedroto klātiene — tā tomēr ir mākslīga barošana, Berlīne smok. Bet neviens nesaka — mums vajag brīvu Vāciju. Ļaudis ir piespiesti būt pieticīgi.

Naktī aiz loga dārd iela. „Divi kilometri," — tās ir domas, kas ieved miegā. Un arī tur zemapziņa reģistrē soļus gaitenī un durvju aizkrišanu dziļi lejā, spraugā starp sagrautiem un veseliem namiem.

Berlīne dzīvo smakdama un gul murgodama.

Florians Dīns

Berlīnē, augustā.

Savienotās valstis un Krievijas nākotne (2)

Ko varam prasīt un sagaidīt no jaunās Krievijas

TURPINĀM IZVILKUMUS NO DŽORDŽA KENNENA GRĀMATAS

Vispirms Krievijas jaunai valdībai attieksmēs ar citām valstīm un tautām jābūt tolerantai, atklātai un patiesai, un jāatbalvojas no ieskatiem, ka tās mērķi sasniedzami tikai tad, ja visas pārējās valdīšanas iekārtas tās varas sfairā iznīcina. Bez tam šai valdībai jāatsakās no mums tik pazīstamās neuzticības un pārējā pasaule un arī ASV jāsaredz tādas, kādas tās patiesībā ir, un ne tādas, kam var dāvāt pilnīgu uzticību, bet arī ne tādas, kas nebūtu nekādas uzticības cienīgas (diplomātijā gan uzticību saprot visai relātīvi). Jaunai Krievijas valdībai jāsaaug ar atziņu, ka pārējā pasaulē neviens pat nedomā rīkot kādas velnišķīgas sazvērestības, lai iebruktu Krievijā un nodarītu tās iedzīvotājiem smagu postu. Savas nacionālās intereses tā gan nedrīkst reālizēt vai sekmēt uz citu nāciju rēķina.

Neviens nesagaida naivu un bērnišķīgu uzticību, neviens neprasa sajūsmu par visu, kas nāk no ārzemēm, neprasa, lai Krievijas patiesās un pamatotās intereses ignorētu. Mums ar to jārēķinās, ka Krievijas nacionālās intereses ne vien paliek spēkā, bet tās arī enerģiski jāaizstāv. Varam cerēt, ka tas notiks paļāvības un mērenības atmosfairā, neuzskatot vairs citu zemju pārstāvjus par velna apsēstiem, pret viņiem arī attiecīgi izturoties un nebīstoties no ārzemju viesu tiekšmes šo to uzzināt par Krieviju, tāpat būtu reiz jāsaprot, ka cilvēkiem, kas brauc uz ārzemēm, var būt arī citas intereses, ne tikai „spiegošana", „sabotāža" vai „diversijas", un jāatļauj sekmēt individuālas ārzemju tirdzniecības intereses.

Īsi sakot, mēs varam sagaidīt anachroniskās un grotescākās dzelzs aizkara sistēmas izbeigšanu, Pad. savienības ļaudīm atļaujot kā pilnvērtīgiem locekļiem piedalīties visu nāciju sadzīvē un neapvainojot viņus vairs, turot aizbildniecībā, kā bērnus, kam vēl nevar ļaut atrasties pieaugušo sabiedrībā. Otrkārt, varam gaidīt, ka nākošā Krievijas valdība nosacīs diezgan noteiktas totālitārās sistēmas robežas, tās nepārkāpjot un sevišķi atsakoties no verdzības iekārtas rūpniecībā un tirdzniecībā.

Tāpat no nākošās Krievijas mēs drīkstam prasīt, lai tā

atsakās no citu tautu apspiešanas, kas uzrāda dabisku tiekšanos un arī spējas nacionāli patstāvīgi eksistēt.

Mēs zinām, ka diezin vai politikas pamatproblēmu leksikonā ir kādi vēl delikātāki un vārīgāki jautājumi.

Kas attiecas uz lielkrievu nācijas satiksmi ar tās kaimiņiem ārpus kādreizējās cara valsts robežām un šajā valstī iekļautām nekrievu nācijām, tad jāsaka, ka nav iespējama nekāda vispārēja robeža, ne arī iedomājama kāda vispārēja valsts institūtu iekārta, ko izdotos panākt bez spēcīgas pretestības vienā vai otrā vietā un bez nodarītas netaisnības. Vienīgā problēmas atrisināšanas iespēja, ko amerikāņi varētu sekmēt, ir jauna gara izaugšana visās attiecīgās tautās, kas visu problēmu ievirzītu citā aspektā. Bet nevar droši pateikt, vai tāds gars izaugs. Un tā kā to droši nevar pateikt, tad mums, amerikāņiem, apsolot mūsu atbalstu noteiktiem atrisinājumu projektiem, vajadzētu būt augstākā mērā atturīgiem, jo, nezinot, kāds gars vada šos projektus, mēs nevaram tos pareizi izvērtēt. —

Tad Džordžs Kenens burtiski raksta tā: „Kā gan mēs arī lai zinām, vai kādai konkrētai tautībai vislabākais atrisinājums būtu pilnīga neatkarība savienotas valsts statuss, īpašs, ierobežotas pašpārvaldes veids vai varbūt vispār nekāds atsevišķs statuss. Kā to lai zinām, ja nepārzinām psiholoģiskās dotības, kādas nosaka jaunās kārtības radīšanu? Piemēram, pie lielkrievu tautu dzimtas robežām mīt atsevišķas tautības, kas etniski nav krieviem radniecīgas, bet kuŗu saimnieciskā eksistence visciešākām saitēm savienota ar Lielkrieviju. Šādas saimnieciskas saites vajadzētu saraut tikai visretākā izņēmuma gadījumos. Jau šo saišu pastāvēšana vien normālā kārtā attaisnotu arī politisku savienošanos. Bet šīs savienošanās veids allaž būs atkarīgs no tā, cik tolerances un labas izpratnes būs abiem partneriem (un ne tikai baltkrieviem vien!).

Mēs, piemēram, visi domājam, ka

Baltijas zemes nekad vairs nedrīkstētu pret viņu pašu gribu un tiekšanos piespiest pieņemt tādu vai citādu saistīšanās formu ar krievu valsti.

Bet tas būtu, savukārt, ļoti negudri no šo valstu puses, ja tās noraidītu ciešu sadarbību ar tolerantu un neimperiālistisku Krieviju (800 gadu Baltijas tautu vēsture nepazīst „tolerantu un neimperiālistisku Krieviju" — Ref.), ja pēdējā pierāda godīgu gribu pagātni ar tās netīkamām atmiņām pārspēt un savas attiecības ar Baltijas tautām izveidot uz patiesas savstarpējas cieņas un neaizvainības pamata...

Arī Ukrainai atzīstamas plašīgas tiesības pašai pastāvēt, atzīstot arī tās iedzīvotāju sevišķu apdāvinātību un to, ka valodas un kultūras patstāvības izvirza atsevišķas vajadzības un paver īpatas attīstības iespējas. Bet saimnieciski Ukraina gluži tāpat ir Krievijas daļa, kā, piemēram, Pensilvānija ir ASV viena daļa. Kas gan šodien var pateikt, kāds statuss Ukrainai dodams, kamēr nezināms, kā tiks izveidota jaunās kārtības līdzradītāja Krievija.

Kas attiecas uz satelītu valstīm, tad tām jāatgūst pilnīga patstāvība, un tās to arī atgūs. Bet šīs valstis nelec pretim nodrošinātai un daudzsološai nākotnei, ja tās pielaidīs kļūdu un pret Krievijas tautu, kuŗas traģiskais liktenis ir tāds pats, kā šo valstu liktenis, izturēsies ar naidu un atriebības kāri, vai — ja šīs valstis savu nākotni domās dibināt, izmantojot tās sākuma laika grūtības, kādas liberālai Krievijas valdībai, likvidējot boļševisma mantojumu, būs jāpārvar."

Viens no krietnākiem Hitlera pretiniekiem kara gados, riskēdama ar dzīvības briesmām, rakstīja saviem draugam Anglijā: „Mums Eiropa pēc kara mazākā mērā ir jautājums par robežām un karavīriem, par pārlogotām organizācijām un lieliem plāniem, bet vairāk gan jautājums par to,

kā līdzpilsoņu sirdīs atkal dzīvu darīt cilvēka tēlu."

Var tikai vēlēties, lai šis vīrs būtu izbēdzis Hitlera karātavām un varētu piedalīties tagadnes un nākotnes veidošanā. Patiesi un drosmīgi virti kāds bija viņš, šodien ir līdz izmisumam nepieciešami, ja gribam, lai zemes starp Elbu un Bēringa šaurumu reiz būtu laimīgākas nekā pagātnē.

Tā labu vēlējumu amerikānis sagaida no nākošās Krievijas valdības: iznīcināt dzelzs aizkaru uz visiem laikiem, nosacīt savas varas robežu, atsacīties no imperiālistiskās ekspansijas un apspiestības politikas kā no samaitāta un necienīga ceļa. Ja šī valdība to nedarīs, tad tā diezin vai atšķirsies no tā, ko šodien redzam. Tāda Krievija nebūtu vērts, ka viens vienīgs amerikānis par to domātu vai rūpētos par tās radīšanu.

Bet kā jāizturas mums, amerikāņiem, lai sekmētu šādas Krievijas rašanos, vai vismaz lai palīdzētu notikumiem attīstīties šādā virzienā? Vispirms rūpīgi jāšķir tieša rīcība, tiešu rīcība, kas skar personas un notikumus viņpus dzelzs aizkara, un netieša rīcība, ar ko domājam mūsu darbošanos citās nozarēs, piemēram, mūsu pašu zemes dzīves apstākļu veidošanā vai mūsu attieksmēs ar citiem ļaudīm, kas padomju pasauli skar tikai daļēji un netieši.

Diemžēl, pasaules notikumi nenovēršami prasa amerikāņu tiešu rīcību augšminēto mērķu sasniegšanai, pirmkārt, gadījumam, ja izceļas karš, un otrkārt, ja turpinās pašreizējais konfliktu stāvoklis. Par nožēlošanu, pirmā situācija tad arī jāapskata vispirms, jo tā šodien valda daudzu cilvēku domāšanā.

Ko mēs varam kara izcelšanās gadījumā tieši darīt, lai panāktu tādas Krievijas rašanos, kādu vēlamies? Skaidri saredzot šādi veidotu Krieviju, mums tad vajaga visas militārās operācijas virzīt šī mērķa sasniegšanai.

Nākošajā rakstā:
AR KARU UN BEZ TĀ

Ko dzirdam Latvijā

Ministri nodarbojas ar šķiekām zariņiem un vārpu lasīšanu

„VĒRTĪGI PAPILDINĀJUMI"

Lauksaimniecības ministra vietnieks prof. J. Bērziņš raksta par „vērtīgiem papildinājumiem" lopkopībā: Jāievāc šķiekā zariņi un dzinumi, ne resnāki par 1 cm. Tie sasienami 30—40 cm saišķos un izkarami labi vēdināmās vietās, jo šķiekā izžāvēta zaru barība bojājas. Izžāvētie zari uzglabājami kaudzēs 2 m caurmērā un 2—3 m augstumā. Šī lopbarība jāizēdina kopā ar sienu.

Līdzīgus „vērtīgus padomus" kolhozniekiem un lauku aktīvam dod arī lauksaimniecības ministra vietnieks Vanags: Jānoorganizē vārpu uzlasīšana. Jānoplauj visas grāvmalas un krūmaji. Tikai tā nodrošināsim lopiem vajadzīgo barību... Cik tālu šī „nodrošināšana" jau parādījusi savas sekas, redzams no pārskata par plāna izpildīšanos pagājušā gadā. Par spīti veikbalsai žonglēšanai ar procentiem un skaitļu uzfrizēšanai, sarkanie lauksaimnieki atzīstas, ka graudu un piena rūpniecības plāns nav veikts.

Tas nav tikai gadījums un neaptverlopkopību vien; to liecina Kalnbērziņa raksts, kuŗā viņš mudina: „Dažos gados jālikvidē vēsturiskā, mantotā gnaudkopības atpalicība." Lai noveltu neveiksmi no īsto vainīgo pleciem, jāatrod citi: „Pie mums vēl dzīvas kapitālisma atliekas, kas maskējušās nacionālisma tērpā. Mēs vēl nepietiekami propagandējam padomju iekārtas priekšrocības. Arī literatūra un māksla vēl vienmēr par daudz pievēršas pagātnei..."

„VIENLĪDZĪBA" UZ VISAS LĪNIJAS

Rīgas radiofons stāsta: Lai pilnīgi atrisinātu sieviešu vienlīdzību, bez politiskās, ekonomiskās un sociālās vienlīdzības, sievietes jāiekļauj arī ražošanas darbā. Talsu rajonā vien atbildīgā darbā pēdējā laikā izvirzītas 900 sievietes...

Padomju „vienlīdzība", protams, aptver arī jauniešus. Tā Rīgas rūpniecībā un transportā vien strādā ap 40.000 jauniešu, no tiem 18.000 stachanoviešu. Pārējie tādēļ nespēj veikt pārliecīgās normas, un daudz būs arī tādu, kas, pāragri nepiemērotā darbā iejūgti, izmesti uz ielas ar sabeigtu veselību.

Vienlīdzībā vai, labāk sakot, nonivelēšanā, sperts arī vēl tālāks solis. No Pad. savienības augstskolu ministrijas saņemts paziņojums, ka vidusskolu absolventi var iestāties Maskavas un Ļeņingradas augstskolās. (Vārdiņš var še jāsaprot gluži citā nozīmē, tāpat kā tas bija ar deportēto „labprātīgo pārvietošanos" uz Sibiriju.) Uzskaitītas 12 Maskavas un Ļeņingradas augstskolas, uzsverot, ka tajās sagatavojot tādus speciālistus, kādus nevarot sagatavot Latvijas augstskola...

PRETRUNU PINEKLOS

Rīgas radiofonā dzirdam, ka bērni apmeklējuši Bērzaines kapos apbedīto 1905. g. revolūcionāru kapu vietas, kas krituši par padomju varu. Bet turpat tālāk reportāžā kāds Pēteris Leimanis bērniem stāsta: „Kad es augu, tad padomju varas nebija..."

Cīņa savukārt raksta: 1918. g. anglo-amerikāņi atrada rūdīto un neveiksmīgo agronomu Ulmani. 7. decembrī viņš noslēdza līgumu ar Augustu Vitingu par kontrevolūcionāru palīdzību. 1919. g. 5. jūlijā kontrrevolūcionāru bandas virsvadību uzņēmās angļu pulkvedis Aleksandrs, kas gandrīz veselu gadu bija šīs bandas priekšgalā. Šis bija paklausīgs ierocis anglo-amerikāņiem. Britu misija ar brigādes ģenerāli Bertu nodarbojās ar pretpadomju spiegošanu līdz pat 1940. g.

Līdzīgas neveiksmes dzirdam arī padomijas slavinājumos. Rakstā par medicīnisko palīdzību Pad. savienībā kādas Maskavas rūpnīcas ārste Zasova medicīnisko palīdzību raksturo šādi: Ārsti rūpnīcā pārbauda dzeramo ūdeni, seko kārtībai un pārbauda ēdiena vietas. Saslimšanas gadījumā strādnieku v a r atbrīvot no darba...

Maskavas universālveikala direktors nācis ar interesantu atklājumu ka kāda Rīgas fabrika ražojot skaistas sandales, kuŗu sūtījumi nespējot apmierināt Maskavas sieviešu pieprasījumus. Šīs sandales esot tik vienkāršas, ka arī Maskavas fabrikas tās varētu ražot bez grūtībām. Taču viņa priekšlikumi šai virzienā līdz šim neesot atraduši dzirdīgas ausis.

DAŽI ĒD MELNO KAVIĀRU UN DZER PUTU KRĒJUMU

Žurnāls padomju jaunatne apgalvo, ka ASV 6 milj. bērnu neapmeklē skolas. Tas pats ir citās kapitālistiskās valstīs. Indijā bērniem jāsāk strādāt 7—8 gadu vecumā. Kolonijās 60 proc. bērnu nomirst līdz gada vecumam.

Un kā cinisks izsmiekls skan raidījums latviešiem ārzemēs, kur dzirdam pasaciņu: padomju bērni uzturas Krimas dienvidu piekrastē; tur viņi ēd dienvidu augļus, melno kaviāru un dzer putu krējumu. Tik laba dzīve nebija pat krievu bagātnieku bērniem. Mēs gribam laimi visas zemes lodes bērniem....— Dievs lai mūs pasargā no šīs „laimes"! Mēs pārāk labi zinām, ka padomijas varasvīriem tiešām netrūkst ne dienvidu augļu, ne kaviāra, nedz putu krējuma, un viņu bērni var pavadīt vasaru Krimas dienvidu piekrastē. Bet mēs zinām arī, ka tai pašā laikā miljoniem bērnu Pad. savienībā nomiruši bada nāvē vai iedzīti kapā visnecilvēcīgākajos veidos, kamēr pārējie velk nožēlojamu, cilvēku bērniem nepiemērotu un necienīgu dzīvi.

Bailiga cilvēka...

(Turpinājums no 3. lpp.)

kā agrāk. Mums ir īpaši policijas automobiļi — telefons 01. Garāmgājēji palīdzēs."

Skaidra vasaras saules gaisma gulstas uz ielām un dažām jaunceltnēm. Un tikpat skaidri rāda, cik daudz vēl ir drupu.

„Ak, sen neesat bijuši Berlīnē?" pārvaicā viesnīcas pārvaldnieks. „Nu, vai neesam jau krietni notīrījušies, sacēluši jaunus namus?" — Un seja viņam kļūst gara, kad uzzina, kā uzposusies Hamburga, Štutgarte un Minchene. „Jā," viņš kā atvainodamies piebilst, „bet ko lai dara? Kreditus celtniecībai kopš kāda laika vairs nedod — jābruņojas. Nu, bet jaunākais mums šā vai tā aiz muguras, — ak, ja jūs būtu te bijuši blokādes laikā!"

Nē, mēs negribētu būt te bijuši.

*

Vakarā izejam pastaigāt. Ar pilsētas plānu rokās. Varētu arī braukt — ar S-bāni vai U-bāni. Bet tas ir bailīgi. Nezinātājs viegli var iebraukt tur, kur nevajag. Sektoru robežstacijas jāiemācās no galvas.

Iedegas reklāmu ugunis. Pilsēta atdzīvojas. Un tomēr viņā pulsē kas neveselīgs, tās dzīve norit kā stāvošā dīķī, zem kuŗa strāvo saindēti avoti pa apakšzemes dzelzceļu tuneļiem. Cik spiegu, uzpirktu muļķu, gaisa jaucēju neiebrauc pa tiem? Un cik atkal neaizbrauc, savu darbu nostrādājuši?

Kara invalidi, puikas un vecas sievietes izkliedz avīžu jaunākās ziņas. Rietumos aizturēti pirmie jauniešu bari, kas lauzušies uz Berlīni! Jaunās policijas vienības traukšmes stāvoklī! — Kā tad — 5. augustā viņā pusē sākas pasaules jaunatnes svētku spēles. Simti tūkstoši dalībnieku — jauno komūnistu no malu malām un miljoni krievu rubļu aiz tiem! Bet balsis sauc vēl un vēl: padomju vācieši Berlīnē aizbarikadē ielas! Sadursmes pie austrumu sektora robežas! Reuters draud atkāpties! 400 tūkstoši amerikāņu Eiropā!

Kā gribētos šajā mirklī būt kādā klusākā Minchenes vai Štutgartes pievārtē, kur ļaudis, kara briesmas aizmirsuši, par citām sen vairs nedomā. Te to sauc par rietumu miegu.

„Sakiet," mājās pārnākot, jautājam viesnīcas pārvaldniekam, „kādas īsti ir berlīniešu izredzes? Ko jūs sagaidāt no savas nākotnes?"

„Ko?" viņš brīdi domā. „Koridoru uz rietumiem."

Berlīne bez satiksmes ar ārpasauli ir kā norauta puķe. Ar ūdeni vien tai nepietiek. Un lai cik liels ir rietumu atbalsts, lai cik nepieciešama Berlīnes dzīvībai sabiedroto klātiene — tā tomēr ir mākslīga barošana, Berlīne smok. Bet neviens nesaka — mums vajag brīvu Vāciju. Ļaudis ir piespiesti būt pieticīgi.

Naktī aiz loga dārd iela. „Divi kilometri," — tās ir domas, kas ieved miegā. Un arī tur zemapziņa reģistrē soļus gaitenī un durvju aizkrišanu dziļi lejā, spraugā starp sagrautiem un veseliem namiem.

Berlīne dzīvo smakdama un gul murgodama.

Florians Dīns

Berlīnē, augustā.

PAR PIEDALĪŠANOS 14. JŪNIJA DEMONSTRĀCIJĀS ATLAISTA NO DARBA

Arī šogad Bostonā 14. jūnijā, aizvesto piemiņas dienā, notika baltiešu kopēji rīkotā protesta demonstrācija, kas guva atsaucību Bostonas sabiedrībā, presē un Masačuzetas gubernātūrā. Demonstrācijās piedalījās arī bij. Latvijas pastmeistara Ķuzes dzīves biedre. Otrā dienā Ķuze atlaista no darba un nekādi norādījumi par izpalikšanas iemesliem nav ievēroti.

V.

Kapitālisti neprot grāmatvedību

Padomju profesors Kiparizovs sarakstījis darbu par grāmatvedības teoriju, bet to smagi nokritizē žurnāls Voprosi Ekonomiki š. g. 4. numurā, starp citu rakstot: „Vāja ir arī 16. nodaļa, kas veltīta buržuāziskās grāmatvedības teorijai. Autors te nav pievērsis pietiekami vērības tagadnes buržuāzisko grāmatvedības un rēķinvedības teoriju kritikai, nav atmaskojis viņu pseudozinātnisko un apoloģētisko raksturu." — Iznāk tā, ka kapitālisti neprot ne kārtīgi grāmatas, ne rēķinus vest. Atliek tikai brīnīties, kā viņi ar visu šo neprašanu spēj tik sekmīgi „ekspluatēt strādājošo masas".

Pēc Newsletter

Pa Sta... Lielajās

Pa Staburaga bērnu tekām

29. NODARBĪBAS

Sava stāsta turpinājumā Staburags paštāstīja:

VĀCU ZALDĀTU UGUNSKURS

Pašā nakts melnumā pamanīju krūmos vāju uguns atspīdumu. Izpētīju, ka tur kādā dziļā bedrē krūmu apakšā trīs vācu zaldāti bija iekūruši mazu ugunskuriņu. (Tās notika tā gadus trīsdesmit atpakaļ.) Sapratu, kāpēc viņi tā slēpās. Ne vien tādēļ, ka otrpus Daugavas bija krievu ierakumi, bet jo vairāk tādēļ, ka priekšnieks bija stingri noliedzis laupīšanu, un šie trīs zaldāti bija vakara krēslā nozaguši Viganta muižā vaļiniecei pēdējo vistiņu. (Kara apstākļu dēļ visi muižas iemītnieki bija aizbēguši un mantu aizveduši projām, tikai vecā vaļiniece Līze bija palikusi par muižas vienīgo uzraudzītāju.)

Tagad nu uz mazās uguns trīs karavīru katliņos vārījās zupa (kartupeļi parasti muižas laukā), un trīs katliņu vāciņos cepās vistas cepetis. Pašī nedarbnieki bija sasēdušies cieši blakām, ar mugurām uz Daugavas pusi, lai jo vairāk aizsegtu uguns spīdumu. Pāris simts soļu tālāk zemnīcā gulēja viņu kara biedri, tikai sarga vērīgi lūkojās pāri Daugavai, bet tas jau zināja par nedarbnieku gaitām un arī pats gaidīja kādu kumosu. Lai cepot un vārot nesanāktu sieksalas mutē un nebūtu jādomā par gaidāmo ēšanu vien, nedarbnieki tērzēja savā starpā.

„Kā tu domā, Heinrich," viens ierunājās, „vai mums vēl ilgi būs te jākvern? Mēs taču varētu iet pāri un tos krieviņus aiztriekt. Man šķiet, viņi šmauktu tikpat veicīgi, kā to darīja šinī pusē Kurzemē."

„Jā gan, Frici," uzrunātais atsaucās, „Mēs jau droši vien tiktu galā ar saviem pretiniekiem, bet tiem tur lejā pie Rīgas neejot tik viegli. Tur preti neesot vis bailīgi krieviņi, bet gan šejieniešu, latviešu karaspēks. Tie cīnoties kā nelabie, un bez krietna kautiņa neatdodot ne pēdu savas zemes. Tā pie Ikšķiles latvieši turoties vēl uz maza zemes stūrīša kalnu Daugavas. Mūsējie gāžot virsū baltu uguni, bet nekā nevarot izdarīt. Tāpēc arī mēs neejam pāri Daugavai, kamēr Rīga vēl nav ieņemta."

„Ir gan dumpīga tauta tie latvieši," ierunājās trešais. „Tepat gandrīz septiņi simti gadu zem baroniem nodzīvojuši un vēl arvien mēģina pretiem cacelties. Desmit gadu atpakaļ šejieniešu esot sacēlušī lielu dumpi un gribējuši aiztriekt vācu baronus un mācītājus. Tad krievu valdība sūtījusi veselu pulku kazaku nemierinieku nomierināšanai. Bet tagad tie gudrinieki piekundējušies krievu valdībai un dabūjuši atļauju dibināt paši savu karaspēku. Ech, vai tie nevarēja mierīgi dzīvot tālāk un art savu zemi, bet mēs dzīvotu pa muižām."

„Gan jau tavas ilgas, Zigfrīd, piepildīsies," ieteicās atkal Fricis. „Vinčien dzirdēju virsniekus runājam muižā, ka pēc kara jau nu visa Baltija būšot Vācijai, un katrs vācu zaldāts varēšot te dabūt zemes, cik tik gribēšot. Bet latvieši būšot, tāpat kā vecos laikos, tikai par kalpiem un algādžiem."

„To tādai dumpīgai tautai arī vajaga," noteica Heinrichs un steidzās ņemt zupu nost no uguns. Tā bija jau gatava, tāpat cepetis. Sākās liela ēšana, kuŗā dzirdēju tikai lūpu šmiukstināšanu un sīku kauliņu krikšķēšanu. Tad mazā liesmiņa izdzisa, un trīs tumši tēli aizzagās atpakaļ uz ierakumiem.

Manā akmens sirdī kaut kas iesmeldzās. Vai tiešām vācieši atkal padarīs manu tautu par kalpu tautu? Puse Latvijas jau bija viņu rokās. Vēl man bija viens cerību stariņš — latviešu pašu karaspēks. Atcerējos Mežmaļa runu pie sērdienu ugunskura — svešas varas bija sagatavojušas latviešiem karaspēku.

Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai!

Vientuļo mazskautu vadītājs

UZ DŽAMBOREJU

„Es vēl negribu mirt," teica pulkvedis Janums, redzēdams, kā LCK saimniecības nozares vadītājs Ždanovskis žonglē pa trim virvēm, kas izstieptas reibinātājā augstumā starp kokiem gravas malās. Bet cilvēki, kas prot balansēt ar skaitļiem un budžetiem, laikam tik ātri nereibst; tā arī pulkvedis šoreiz varēja mierīgi uzelpot — saimniecības vīrs nonāca lejā sveiks un vesels, pie tam vēl uzlielīja tilta taisītājus — latviešu skautus, kas Detmoldas tuvumā gatavojās braukšanai uz skautu lielo nometni Austrijā.

Lielā nometne — džamboreja, kas notiek tik ceturto gadu, skautiem ir tas pats, kas olimpiskās spēles sportistiem, un tiem, kam laimējas tur nokļūt, vislielākais viņu spēju pārbaudījums. Džamborejas notikušas kopš 1920. g., kad pirmo reizi Anglijā to sarīkoja pats skautisma dibinātājs Bēdenpaule. Tās izpalika vienīgi kara laikā, bet 1947. g. Parīzē visas pasaules skauti atkal sanāca kopā uz miera džamboreju. Visās džamborejās piedalījušies arī latviešu skauti. Sevišķi lielus panākumus tie guva miera džamborejā, nostiprinot latviešu labo slavu pasaules skautu saimē.

Uz šo, septīto, džamboreju latviešu skauti — 10 zēnu un 3 vadītāji ar Rubesu priekšgalā — brauks Bund Deutscher Pfadfinder sastāvā, kas, sazinā ar skautu starptautisko biroju, piešķīris vietas savā kontingentā latviešiem, lietuviešiem un ungāriem. Paredzama arī krievu emigrantu kopas piedalīšanās.

Lūk, tādēļ zēni cel virvju tiltus pāri gravām, kas ir skautu māku kalngals, un latvieši skautu pasaulē palaikam pazīstami kā labi meža māku pratēji. Nav jau viegla lieta augu dienu strādāt un vārīt putru, pūst uguni, sevišķi, ja malka bagātīgajā lietū salijusi. Bet zēni smaida, ja jautā, vai viņi priecājas par izdevību braukt uz džamboreju.

Lielākais šķēršlis bija nauda — kā jau parasti. Tās vienkārši nebija, un, lai gan zināmu daļu izdevumu sedz vācu valdība, dalības maksas augstums vēl aizvien bija pie DM 100.—. Un ja vēl pieskaita jaunos formas tērpus, bagāžu un tūkstoš un vienu sīku izdevumu — nu, tad sanāk galvu reibinātāja summa! Labi, ka Ārējās informācijas fonds atzina, ka katrs latviešu zēns ar Latvijas krāsām pie krūtīm 16.000 citu zēnu vidū ir krietna propaganda, un sedza apmēram pusi izdevumu.

Tad, apbrunojušies ar katoļu un luterāņu organizāciju dāvātajiem rezerves ēdamajiem — kalnos visiem ārkārtīga ēstgriba, kamēr Austrijā pārtikas apstākļi visumā divreiz sliktāki nekā Vācijā, — zēni 26. jūlijā devās uz sagatavošanās nometni Pidingā pie Bad Reichenhalles, kur 1800 m augstā Staufena pakājē kādas 1000 gadu vecas pils parkā sabrauc džamborejas dalībnieki no visas Vācijas.

„Mēs gribam darīt visu, lai jums palīdzētu kaut kā, vismaz šķietami, atdot to, ko esat pazaudējuši — jūsu dzimteni," teica vācu skautu priekšnieks Kajus Rollers, pasniegdams latviešu skautiem vācu skautu kakliautu un zīmi, ko mūsu zēni pēc vienošanās nēsās uz formas tērpa kreisās kabatas, labajā pusē novietojot latviešu skautu zīmi un atšķiras.

Negaidītas grūtības džamborejas kopam sagādāja Bavārijas iekšlietu ministrija: tā bija atradusi kādu aputējušu likuma paragrafu, kas aizliedz mūsu zēniem ieceļot atpakaļ Vācijā. Sākās ļoti enerģiska rīkošanās, zvanīšana un protestēšana, kas izbeidzās ar sevišķu Bonnas valdības rīkojumu ārzemniekiem par labu.

Nākošajos mūsu laikraksta numuros informēsim lasītājus par tālākām mūsu zēnu gaitām pasaules skautu lielajā nometnē.

Br.

Trīs laimētāji

Par piedalīšanos 12. brīvlaika darbiņā (skat. 30. jūnija n-rā), izlozējot starp visiem iesūtītājiem laikraksta Latvija abonementu septembra mēnesī tos laimējuši: Sigurds Dzenītis — Vācijā, Ilze Jātniece — ASV un Biruta Trumāre — Zviedrijā. Pēdējā sava darbiņa pavadvēstulē raksta:

„Gadījumā, ja man laimētos balva, lūdzu to piesūtīt kādai māmulīnai veco laužu mītnē, jo laikrakstu Latvija lasām kopīgi ar kaimiņiem.

Ar cieņību

guntiņa Biruta Trumāre,

Börjegatan 9, Uppsala, Sverige."

Birutas vēlēšanos arī izpildīsim, ar pateicību atzīmēdami viņas labo darbu.

Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai!

Vientuļo mazskautu vadītājs

Kāda latvju zēna panākumi

Forda motoru sabiedrība ASV nodibinājusi fondu izglītības un kultūras veicināšanai. Iemaksājot tajā 500 milj. dolaru, Forda fonds kļuvis par lielāko šāda veida iestādījumu ASV, pārspējot Rokfellera, Karnegi uc. līdzīgus fondus. Forda fonda prezidenta pienākumus uzņēmies bij. Studebekera auto sabiedrības prezidents un Maršala plāna administrators Eiropā P. Hofmans, bet direktorsrīkotājs ir bij. Čikagas universitātes prezidents Dr. Hatčins.

Lai pārbaudītu, vai, sakarā ar rēgulārā kara dienesta noteikšanu, nebūtu iespējams saīsināt divpadsmitgadīgo pamat- un vidusskolas kursu vismaz apdāvinātākiem skolniekiem, Forda fonds atvēlējis 1,2 milj. dolaru visu studiju izdevumu segšanai 200 visapdāvinātākiem ASV vidusskolu skolniekiem, kas uzsāks studijas šoruden. Pārbaudes izsludināja š. g. aprīļa beigās, un tajās uz skolu rekomendāciju pamata vērēja piedalīties labākie 10.—12. klašu skolnieki. Pārbaudījums visiem bija vienāds — pilna vidusskolas kursa apmērā. Sacensības uzvarētāji varēja iestāties vienā no četrām pazīstamām ASV universitātēm — Jēlas, Kolumbijas, Čikagas vai Viskonsinas, bet ne vairāk kā 50 katrā. Uzvarētāji nāk no 32 štatiem, bet 45 procenti no vislielākā — Nujorkas štata, kas liecina par šī štata skolu sistēmas pārākumu.

Šinī sacensībā uzvarējis arī 16 g. vecais 10. klases audzēknis Gunars Zāgars no Selingrovas, Pensilvēnijā. Viņš uzņemts par pilntiesīgu pirmā kursa studentu slavenajā Jēlas universitātē. Pirms 3 gadiem G. Zāgars ieguva otro vietu, bet sekojošā gadā pirmo vietu angļu valodas sacensībā Snaidera kauntijā. Viņa izvēlētā studiju nozare ir fizika.

A. B.

Krustvārdu mīkla

(Māģiskā figūra)

Uzdevis E. Bušs, Gaujiņā

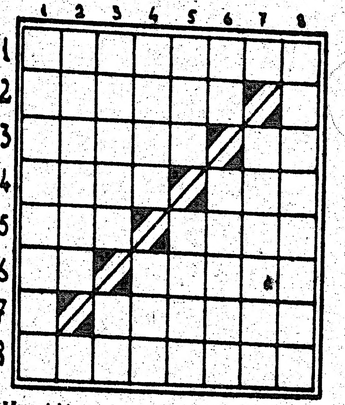

Līmeniski un slateniski: 1. Pastkarte. 2. Novads Senlatvijā. 3. Vīr. vārds. Klim. apz. kriptonam. 4. Vulkāna izvirdums. Mājoklis. 5. Dzīvnieks ātri vien. 6. Norād. vietn. vārds. Austrumu tauta 7. Kropli iet. 8. Sprāgstviela.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 1. Ilga. 5. Ores. 9. Bresta. 10. Otas. 12. Abi. 13. Kpasi. 14. Lāse. 16. Arī. 17. Ar. 18. Eroti. 20. IRO. 22. Akots. 24. Oža. 25. Elsot. 28. GG. 29. Ara. 30. Sula. 32. Olavs. 35. Rok. 36. Tuvi. 37. Brāzma. 39. Nāss. 40. Isas. — **Slateniski:** 1. Irbe. 2. Leiko. 3. G. s. 4. Ate. 6. Ropi. 7. Ete. 8. Sazaro. 9. Bali. 11. Siro. 13. Krīts. 15. Era. 16. Atols. 19. Okers. 21. Uzglūn. 23. SOS. 24. Ogot. 26. Turze. 27. Bāka. 29. Avis. 31. Loms. 33. Āva. 34. Uri. 38. As (ersēns).

Senatnes liecinieki Vācijas mūzejos

Vāciju var dēvēt par mūzeja zemi, jo gandrīz katrā trešajā pilsētā, nepieminot lielpilsētas, ierīkots kāds mūzejs, kur glabājas daudz senās dabas un vēstures liecību, no kuŗām dažas ļoti retas un nav ar naudu samaksājamas.

Pirmais tāds senatnes liecinieks ir milžu brieža ģindenis, kas kā liels retums redzams Hamburgā, Altonas etnoģrafiskajā mūzejā. Varbūt tas ir vienīgais Eiropā, jo nav ziņu, ka līdzīgs vēl kur glabātos, lai gan par to esmu interesējies.

Milžu briedis ir mamuta un spalvainā degunradža laika biedrs, dzīvojis Eiropā pēc ledus laikmeta, tātad apm. pirms 10.000 g. Tā augstums ap skaustu 2 m, bet milzīgo ragu platums 2,12 m. Ragu veidojums līdzīgs mūsu briedim-platradzim, bet to platums divkārt lielāks, lai gan pats galvaskauss mazāks nekā mūsu briedim. Rodas jautājums, kā dzīvnieks šos platos ragus varēja noturēt. Varbūt, ka tādēļ tam vajadzēja iet bojā.

Otrs tāds retums ir taura galvaskauss, kas redzams Heides pilsētas mūzejā. Tā garums ir 92 cm. Par tauru, kas Eiropā un arī Latvijā vēl dzīvojis pirms apm. 400 gadiem, saglabājušās liecības arī mūsu tautas dziesmās:

Miļā Māra govis skaita,
Vītolā sēdēdama.
Dod, Māriņ, man to govi,
Kas no simta atlikusi;
Melna govs, plati ragi,
Ar baltāju muguriņu.
Ne tā ziemu stallī tilpa,
Ne vasaru laidarā.

Redzot šī milžu dzīvnieka galvas kausu, neviļus nāk prātā doma — vai tiešām tu bauroji un mauroji Taurkalnes un Taurupes silos, ar savu balsi biedēdams mūsu senčevus?

J. Siliņš

GRĀMATNIECĪBA

Redakcijai piesūtīts viens no ievērojamākiem izdevumiem trimdas grāmatniecībā — **prof. Arnolda Spekkes History of Latvia.** Šī angļu valodā rakstītā Latvijas vēsture aptver 436 lappuses ar daudz kartēm, zīmējumiem un ilustrācijām. Prof. Spekkes darba pamatīgumu liecina izdevuma beigās pievienotais izmantoto materiālu saraksts, kas aptver vairākus simtus latviešu un cittautu vēstures izdevumu un apskatu. Par šī ievērojamā darba iznākšanu jāpateicas izdevējam M. Gopperam, kas ieguldījis tajā daudz pūļu un līdzekļu. Grāmata maksā: brošēta 37,50 Zv. kr., iesieta 45,—.

Lielajās ugunīs

Jaunā Igauņu rakstnieka Agu Kaska godalgotā romāna

AIZMIRSTĀ PAAUDZE fragments

(1. turpinājums)

Vēl nebijām trāpījuši visus uzbrucējus, kad virs paaugstinājuma parādījās jauns tanku vilnis, kas bija ievērojami lielāks par iepriekšējo. Izmisīgā neatlaidībā tas mūs apšaudīja un draudīgi lauzās tuvāk. Pilējām sviedros, un šāvieni sekoja viens otram jau gandrīz ar automatiskā ieroča ātrumu.

Jutu, ka aizslēga rokturis bija dedzinoši karsts, un redzēju, ka krāsa uz lielgabala stobra bija sačokurojusies un atlobījusies.

Biju tikko aizsitis aizslēgu, kad līdzās mūsu lielgabalam augstu gaisā pacēlās dūmu un putekļu stabs, un gaisa spiediens draudēja mūs pasviest augšup. Paguvu vēl ieraudzīt, kā Iti-Nutis ar šāviņu rokās saļima un palika gulam. Tomēr neviens nevarēja, viņam steigties palīgā. Sakustināto lielgabalu steidzīgi vajadzēja novietot agrākā stāvoklī, atvērtais aizslēgs gaidīja jaunu šāviņu un tagad Jāgups izrādījās tas, kas granātas šķembas pļāva to bez žēlastības.

Vieglo kaujas lidmašīnu bars pārsīca mūsu galvām, un apindzošās lodes sprakšķēja kā rupji krusas graudi. Vēl kaut kas svilpdams krita mūsu aizmugurē, un pēc brīža, kad sausajā stepes zālē pacēlās liesmas, zinājām, ka tās ir degbumbas. Ienaidnieks gribēja ar uguni piespiest mūs padoties, vai stūrgalvības gadījumā likt sadegt dzīviem. Mūsu priekšā bija tanki un milzīga ienaidnieka cilvēku masa, virs mūsu galvām lidmašīnas, un aizmugurē pret debesīm pacēlās iznīcinātāja liesma. Atradāmies lielajās ugunīs, kuŗās vairs nebija ne izvēles, ne atkāpšanās ceļa. Vajadzēja turēties līdz pēdējam, vai iet bojā.

Sakostiem zobiem apšaudījām dārdošos tankus savā priekšā, un mūsu munīcijas krājumi plaka acīm redzot. Degošu tanku un liesmojošās stepes zāles dūmi, sprādzienu uzvandītie putekļi un sprāgstvielu pienainā dvinga sliga pār mums kā bieza migla. Grūti bija tēmēt uz tankiem: mūs bija apņēmusi iesarkana krēsla, kuŗai saules stari vairs nespēja tikt cauri, un pati saule dūmos likās kā tumši sarkana asiņaina ripa. Kaut gan manas domas bija līdz pēdējai iespējai sastingušas, un es automatiski kustējos kā mašīnas daļa, šī aina man likās it kā pazīstama. Vai es kādreiz nebiju tādu iztēlojies pastaro dienu un pasaules bojā eju sērā un liesmās?

Daļa prettanku lielgabalu bija apklususi. Laikam tie bija bojāti, bet varēja būt pietrūcis arī munīcijas vai izkritusi apkalpe. Nevienam nebija laika palīdzēt kaimiņiem, vaiga sviedros bija jākāpina pašu darbošanās. Joprojām mums mācās virsū tērauda milzeņi un neatlaidīgi turējās pretī mūsu ugunij. Mums bija jātiek ar tiem galā pašiem, jo mūsu biedriem priekšējās līnijās izrādījās diezgan darba ar uzbrūkošiem kājniekiem, kas viļņoja un plūda pār pakalnu kā tirdzinieku drūzma.

Mums tomēr laimējās. Liesmas stepes zālē aiz mums aprima, netikušas līdz mums, un bataljona komandieris, kas nemitīgi uz motocikla joņoja šurp un turp, draudēdams ar revolveri, sadzina vācu vienību prettanku lielgabalu apkalpes, kas bija salīdušas bedrēs un grāvjos, atkal pie ieročiem. Tas lidzēja daudz, jo tie ņēma uz grauda tos tankus, kas atradās no mums tālāk un gribēja mūs apiet no sāniem. Vācieši atradās tiem tuvāk un varēja vieglāk trāpīt. Spējām atkal koncentrēt savu uguni tieši mūsu priekšā, kur ienaidnieka trieciena spars izrādījās visstiprākais un uzbrukums visneatlaidīgāks.

Vai nu ienaidnieka spēki bija izsmelti, vai tas bija sapratis savu uzbrukuma bezjēdzību, bet jauni tanki vairs neparādījās. Ar tiem, kas bija vēl atlikuši, tikām viegli galā, un mēs aplasījām tos pa vienam kā nogatavojušās ogas. Jau atlika laika precīzākai tēmēšanai un katra tērauda rāpuļa jūtīgākās un vieglāk iedragājamās vietas sameklēšanai. Un, ja pēc labi notēmēta šāviena eksplodēja tanka munīcija, saraustīdama tērauda čaulu tūkstoš gabalos, bijām jau tik tālu, ka pielēcām kājās un kliedzām urrā. Mūsu rīkles bija izkaltušas un balsis aizsmakušas, bet mūsu kliegšana izrādījās tomēr iedvesmīga un mūs lieliski iedrošināja.

Iti-Nutis starplaikā bija mazliet atžilbis un aizvilcies tālāk, kur gulēja savās asinīs. Izrādījās, ka granātas šķemba izrāvusi zēna sānos baigu caurumu. Pārsējām viņu, cik labi vien pratām, un novietojām ēnainā vietā. Zēns gan protestēja un gribēja, lai mēs viņu aiznesam blakus lielgabalam pie sevis, bet mēs nedarījām to, jo briesmas vēl nebija garām, un lielgabali palika uzbrucēju mērķis. Mums par lielu prieku zēns, neraugoties uz lielu asins zaudējumu, izrādījās vēl diezgan ārgts: viņš piesauca velnu un vicināja uz ienaidnieka pusi veselās rokas dūri.

Grūti brīži bija mūsu biedriem, kas kāvās ar uzbrūkošiem kājniekiem. Desmitu ložmetēju tarkšķēšana pārvērtās nemitīgā šalkonā, un mīnu metēju grāvieni skanēja kā dobja rūkoņa. Bet kā vilnis pēc viļņa uz mūsu pusi vēlās pelēka cilvēku masa. Aizsmakušiem urrā kliedzieniem nonākusi līdz pakalna virsotnei, tā sabruka mūsu ugunīs, un kareivīgie sauciēni pārvērtās vaidos un žēlās elsās pēc palīdzības. Notēmējām savu lielgabalu turp, kur ienaidnieki bija vislielākā biezumā, un mūsu šāviņi pelēkai segai līdzīgā cilvēku masā izrāva daudz tukšu plankumu kā tukšu ziedu. Jāgups šāviņu krājumā bija atradis pāris kastes šķembu granātām. Ilgi šāvām, līdz norimās uzbrucēju spars. Dzīvi palikušie centās aizrāpot atpakaļ, bet jauni kļāt vairs nenāca. Pamazām aprima spēcīgā apšaudīšanās, un, asiņainai saules ripai ēkarot apvāreni, mūsu ieroči apklusa pilnīgi. Pa retam krita atsevišķi ienaidnieka traucētājuguns šāviņi. Bijām atsituši uzbrukumu un palikuši savā vietā, ne soli neatkāpdamies. Sašautie un kūpošie tanki liesmoja mūsu priekšā līdzīgi uzvaras ugunīm.

Aiznesām Iti-Nuti pie lielgabala un iekārtojām viņam no zālēm mīkstu gulas vietu. Lai gan piespiedām viņu mierīgi gulēt, zēns nerima iztaujāt cīņas detaļas. Viņa acīs mirdzēja karsonī, bet aizvien viņš gribēja uzzināt visu to, ko pats vairs nebija pieredzējis. Bijām gan noguruši, tomēr izstāstījām savam draugam visu, ko zinājām.

(Turpinājums sekos)

PROF. LUDIS BĒRZIŅŠ

Jāņa Sandera pieminai

(9. 1. 1858. — 19. 1. 1951.)

Gan jau „cilvēka mūžs stāv 70 gadu un, ja kas ļoti stiprs, 80 gadu" (90. Dāvida dziesma), bet mums te pieminams vīrs, kura mūžs labu gabalu pārsniedzās pāri pat devītajam gadu desmitam. Tā trimdinieku saimē Jānis Sanders ar saviem mūža gadiem bija dzīvs senatnes liecinieks jaunāko paaudžu vidū. Šinī ziņā Sanderam bija it īpats izņēmuma stāvoklis, jo kur gan rastos vēl kāds latviešu mācītājs, zinātnieks vai sabiedrisks darbinieks, kas gadu ziņā varētu viņam daudzmaz līdzināties? Bet ne nu gadu dēļ Sandera vārds jāmin ar atbilstošo cieņu. Ir taču zināms, ka, cilvēka nozīmi noskaidrojot, „to vis neteic ilgie gadi". Tā arī Sandera gadījumā. Sandera mūža gadiem ne vien skaits ir liels, bet tie ir bagāti ar saturu, jo reti atradīs cilvēku, kas būtu tik nerimstoši darbīgs kā Sanders. To liecina pat paši pēdējie gadi. Kas pazina latviešu dzīvi Eslingenā, tas zinās arī, ka Sanderam kājas nebija nogurušas, ja gadījās apmeklēt kādu nozīmīgu priekšlasījumu. Un Sanders nebija tikai klausītājs, viņam bija savs vārds ko sacīt. Arī spalva viņam vēl klausīja, un laikrakstos līdz pašam pēdējam laikam parādījās kādi viņa aizrādījumi vai citi sacerējumi.

Tā atceros no viņa lasījis kādus zīmīgus datus par Kurzemes hercoga kapiem Saganā, Silēzijā. Raksts nebija nekāds garais, bet bija Sanderam raksturīgs, jo, kā jaunībā sācis saviem sacerējumiem vielu ņemt no tautas pagātnes, tā viņš arī sirmā vecumā palika šim gara virzienam uzticīgs. Ar to tad arī ir iezīmēts ļoti raksturīgs vaibsts Sandera garīgajā sejā. Sanderam nobriestot, tautiskā atmoda jau pāriet pagātnē: Kronvalda patētiskās runas un Ausekļa dithirambiskie dzejoļi vairs labi nepiestāv tai paaudzei, kas tagad uznāk tautas skatuvē. Bet tāpēc nenoveco tautas un tēvijas mīlestība, ko atmodas laikmets bij uzpūtis gaisās liesmās. Šī mīlestība ir arī tā uguns, kas Sanderam tiek par dzinējspēku un ceļa rādītāju. To vērojam jau tādā ziņā, ka Sanders bez teoloģijas nododas arī valodas studijām. Runa te nav ap vienkāršu praktisku vajadzību. Ja jau cittautieši bez lielas valodu mācīšanās uzdrošinājās latviešiem dievvārdus sludināt, tad Sanderam, kā latviešu sētā dzimušam, šis uzdevums nevarēja sagādāt grūtības. Bet Sandera valodas studijām ir cits nolūks: viņš grib latviešu valodu kopt un ar salīdzināmās valodniecības palīgu to darīt bagātāku. Tāpēc Sandera rakstos ne vienreiz vien ir atrodami aizrādījumi uz radniecīgo sanskritu vai lejšu valodu. Tāpat viņš pa reizei pieskaras tām valodām, ko runā mūsu kaimiņi Igaunijā vai Somijā.

Interese valodas lietās labi saskan ar mīlestību, ko Sanders veltī dzejai un īpaši latviešu tautas dziesmām. Būs drīz 60 gadu, kopš Austrumā parādījās apcerējums par latviešu tautas dziesmu metriku. Esmu studenta gados ar šo Sandera sacerējumu polemizējis, bet jāatzīst, ka šis darbs deva ierosinājumu uz tālākām pārdomām un problēmas galīgu atrisinājumu. Daži jauninājumi, ko Sanders ieteica, neieviesās. Tā „daina" ar Baronu lielo dziesmu krājumu tautā iegāja un nostiprinājās „dziesmas" vietā, bet Jelgava palika Jelgava, lai gan Sanders ieteica tai vietā „Mītavu". Par tamlīdzīgiem centieniem jokodamies, bijis savā laikā (1895. g.) dzejojis:

Jā, latviešiem ir kustība,
Šai tautai piemīt maiņas:
Nu Jelgava ir Mītava
Un dziesmas nu ir daiņas.

Bet, nopietni runājot, jāatzīst, ka mēs dažos gadījumos lietu īsto vārdu esam zaudējuši, bet svešinieki to uzglabājuši. Tā, piem., Staburaga tuvumā atradās Vigantmuiža, ko vāciski sauc „Stabben". Te, ņēmot redzot, vācu valoda ir saglabājusi vecu un raksturīgu vietas nosaukumu, kamēr latviešu vārds ir pielāgojies kādai nejaušai muižas īpašnieka personai. Tā arī Sandera proponētā Mītava nebija bez sava pamata. Bet dzīve prasa savu stabilitāti, kam grozījumi būtu par traucējumu.

No citiem Sandera priekšlikumiem jāpiemin vārdu uzsvars dažādās zilbēs. Kā lasītājs no pieredzes zina, šim ierosinājumam panākumu nav bijis, jo vēl arvien cēlā runā uzsvešam tikai pirmo zilbi. Ja atmiņa mani neviļ, tad Sanderam būtu paticis latviešu valodā pēcstatītais ģenetīvs. Mūsu ausīm gan nepanesama ir tāda konstrukcija, kā „Tas Kungs tās tumsības", bet ir gadījumi, kur, no tamlīdzīgas konstrukcijas izvairoties, var ciest valodas skaidrība. Piemērs: pravieša Ezajas grāmatā 52. nod. 7. pantā lasām: „Cik mīlīgas ir uz kalniem prieka vēstneša kājas, kas sludina mieru etc." Iznāk tā, it kā sludināšanu izdarītu kājas. Pārpratums ir novērsts, ja palīgteikumu piekārinām pie vārda „vēstnešu", tātad: kājas prieka vēstnešu, kas pasludina mieru". Bet šī vārdu kārtība latviešos nav atradusi draugus. Neskaidrības novēršanai var lietot citādus līdzekļus, var, piem., izmantot datīvu: „Cik mīlīgas ir kājas prieka vēstnešiem, kas..."

Par valodu un dzeju runājot, jāpiemin, ka Sanders ir sacerējis draudzes dziesmas tautas dziesmu garā. Ieviesušās tās baznīcas dzīvē nav, bet tas varbūt ir sakarā ar to, ka arī laicīgajā mākslas dzejā tautas dziesmu imitēšanai nav bijis panākumu. Citādi jau nebūtu iebildumu, ja latvietis Dievu slavē ar tādām dziesmu formām, pie kurām viņa auss pieradusi, ja arī citām tautām tādas formas nav parastas un pazīstamas. Sanders pats šīs savas dziesmas lietoja arī praksē. Tā, Janševski izvadot, dzirdēju viņu dziedam:

Kas dzīvoja gaišu dzīvi,
Tam nenāca tumša nāvē.

Pats par sevi saprotams, ka Sanderam vairāk nekā valoda un dzeja rūpēja latviešu lieta vispārīm. Pēterburgā dzīvojot, viņam kā garnizona mācītājam un plašas draudzes vadītājam bija allaž jāveic kāds uzdevums latviešu labā. Kādu laiku latviešu interešu aizstāvēšanā Sanders gāja vienus ceļus ar Visendorfu. Kad labā saskaņa abu agrāko draugu starpā bija izgaisusi, viņi uzsāktos centienus piekopa viens neatkarīgi no otra, bet allaž ko darīja. Tā par Sanderu nevar iedomāties, ka viņš būtu gājis brīvā pastaigā. Gāja viena iešanā, bet allaž ar kādu nolūku. Tā starp citu bez Sandera gādības Osis vis nebūtu ticis par profesoru Tērbatā. Bet latviešu profesors priekš 65 gadiem, tas bija īsti liels notikums. Vēlākos gados, kad pirmais pasaules karš drupināja Krievijas sastingušo iekārtu, arī Sanders pats dabūja lekcijas lasīt Tērbatas universitātē.

Sandera straujā darbība, protams, bieži atdūrās arī uz pretestību, īpaši no sveštautiešu puses. Bet nebija tā, ka Sanderam arī svešās tautās nebūtu bijuši savi draugi. Tā lielā vācu biedrība Pēterburgā viņu aicināja par savu priekšsēdi. Teoloģijā Sanders agrākos gados stipri uzsvēra ortodokso luterismu, vēlāk tomēr uzskatus modificēja, ieņemdams negātīvu poziciju pret Veco derību. Garīgā laukā strādādams, Sanders izdeva arī vērtīgu garīgu mēnešrakstu.

Nevaram garām paiet arī Sandera mājas dzīvei, kas noritēja laulātās draudzenes un apdāvinātu bērnu sabiedrībā. Bet bez šīs sabiedrības Sandena namu padarīja par dūcošu bišu stropu draugi un paziņas, īpaši arī iebraucēji no Latvijas. Tiem bija parasta satikšanās vieta, un te viņus sagaidīja plaša vēriena viesmīlība. Sanders bija cilvēks ar rocību, viņš varēja nopirkt pat Vībiņu muižu Kurzemē. Bet, ar līdzekļiem neskopodamies, ja gadījās viesus uzņemt, Sanders pats kopa ļoti savaldīgu, sātīgu dzīvi. Bez tam viņš visādi norūdījās, jo ne vien daudz staigāja, bet nevalkāja zeķes etc. Vakaros labprāt iztika ar karoti skābas putras. Šis sātīgais dzīves veids tad arī uzturēja Sandera spēkus, ka viņš varēja būt darbīgs līdz mūža galam un laimīgi pārciest arī kādas operācijas. Cik viņa redze vēl vecumā bija laba, pieredzēju pats, pie viņa griezdamies, īsi priekš mūsu evakuācijas. Biju Pēterburgā laulāts, bet laulības apliecības nebija vairs manā rīcībā. Sanders, kā attiecīgās draudzes mācītājs, manu lūgumu labprāt izpildīja un rakstīja man vajadzīgo liecību, brilles vis palīgā neņemdams.

Nu viņš citā gaismā skata pasauli apskaidrotām acīm. Latviešu tautā viņam paliks pieminā kā sevišķi darbīgam, modram garam.

Kolorado Springsā, jūlijā.

Ko spēj viena vīra rosme.

Albertam Prieditim 40 g

Četrdesmitga
ku birums lat
rakstnieku un
nieku vidū li
cik svētīgi tie
juši Latvijas
karības gadi.
desmitgadniek
mei 3. august
vienojies arī
nālists Alb
Priedītis,
spalvas veikl
pazīnām jau
Jaunākās Ziņās. Daudz strād
pirms tam un vēlāk — trimda
ē. Kad mazināsies darba
paša grāmatnīcā, kas nes Rīg
saukumu, un kad jaunās kieģeļ
būve Sidnejā būs pabeigta, A.
dīti atkal biežāk vērosim vi
mīļākajā nozarē — avīžniecībā.

Arn.

Ar aktīvu līdzdarbību latviešu sabiedriskā dzīvē Rīgā un Ed. Virzas poēmas Straumēni pārtulkošanu vācu valodā latviešiem kļuva pazīstams Viļa Šteplera (Willi Stöppler) vārds. Šī poēma, kas izcili laba tulkojuma dēļ tuvojas oriģināldarbam, vācu tautā guva lielāko piekrišanu. Tulkotājs kērās arī pie citu latviešu autoru, galvenokārt Jāņa Jaunsudrabiņa, popularizēšanas, tulkojumus pa lielākai daļai publicējot periodiskos izdevumos. Raženais latviešu darbu tulkotājs paredz, ka rudenī iznāks viņa tulkotā grāmata, kas būs izlase no Jaunsudrabiņa Baltās un Zaļās grāmatas. Viņš bija pārtulkojis arī vairākus simtus latviešu tautas dziesmu, bet karš manuskriptus iznīcinājis.

Pēc kara nokļuvis savā dzimtenē Vācijā, kur latviešu trimdinieki netika izprasti, bet nepatiesi apvainoti, V. Štepleram par latviešiem iestājās vācu presē, atspēkodams launprātīgos apvainojumus un pats neskaitāmas reizes referēdams dažādām nācijām par Latvijas vēsturi, latviešu tautu, valodu un paražām. Nežēlodams ne laiku, ne līdzekļus, viņš reprezentējis latviešus ar mūsu literatūru savā tulkojumā gan citu sarīkojumos, gan arī paša organizētos, kā Bīlefeldā, Detmoldā, Minsterē uc. Būdams redzama persona vācu sabiedriskā un politiskā dzīvē, viņš spēj šim nolūkam piesaistīt arī vācu māksliniekus un zinātniekus, kā tas nesen notika Minsterē, kur pārpildītajā zālē vācu dziedātāji dziedāja latviešu tautas dziesmas, prof. Gerharts referēja par latviešu valodu un Štepleru lasīja latviešu prozu. Sarīkojums ilga divas ar pus stundas, bet klausītājiem likās par īsu.

Jūlijā Augustdorfā tādu pat sarīkojumu organizēja NCWC darbinieces Dr. M. Kuchta, L. Bunze un G. Lochta. Baznīcas organizācijas ielūgti, viesi brauca pat no vairāku simtu kilometru attāluma. To vidū bija Vestfāles apgabala ministrijas padomnieks Dr. Karens ar valdības padomnieku Šaumburgu, LCK priekšsēdis V. Janums, igauņu centrālās komitejas priekšsēdis Stokebi uc. latviešu, angļu, vācu un cittautu viesi. Ar tautas dziesmām latviešus pārstāvēja L. Sepe-Eše, ar daiļdarbiem V. Štepleru, lasot Straumēnus savā tulkojumā, igauņus N. Pelds un I. Hubatius-Himmelstierna, vāciešus G. Kleinens un Štepleru, bet visus — starptautiski pazīstamā igauņu pianiste L. Millere-Lesta.

Pateicīgi bija sveštautieši, dzirdot divu baltu tautu sniegumus, bet pateicīgi bija arī latvieši mūsu mākslinieciem, it sevišķi V. Štepleram, kas nenogurstoši cīnās par Latviju, pierādīdams, ka tai pašā laikā var būt arī krietns savas tēvzemes dēls.

A. Rubulis

PĒTERIS ERMANIS

Mātes pieminai

Šai vasarā jau apalš gadu simts,
Kopš, mīļā māt, tu mūsu zemē nāci,
Un jauna gada dienā pelēkā
(Priekš gadiem divdesmit un pieciem bij)
Tu krēslas stundā atstāji šo dzīvi.

O, Dievs bij labs, tik labs! Viņš nelēma
Tev ciest daudz tumšu, sūru stundu sāpes,
Viņš nelēma tev ļoti vecai kļūt
Un pieredzēt, kāds četrdesmitais gads,
Un kāds bij liesmās, asinīs un pelnos
Visjaunais: četrdesmit un ceturtais.
Vai zini tu, kā klīst, kā maldās dēls?
Bet bijušais spīd viņam skaidrībā,
Jā, tādā skaidrībā kā vēl nekad.
Un gaisma mīlīgākā mirdz no tevis.

KULTŪRAS CHRONIKA

Skautu vadītājs un jaunatnes darbinieks A. Artmanis, kura spalvai piedēr cikls Pa Staburaga tekām, kā arī ilustrācijas pie tā, beidzis Vācijā universitāti, kļūdams par diplomētu tautsaimnieku, un šinīs dienās atstāj Gronas izceļotāju centru. A. Artmanis dodas uz Kalamazū, ASV.

Dzejnieks Gunārs Saliņš Nudžersijā, ASV, turpina studijas un sakārtojis izdošanai dzejoļu krājumu. Savas trimdas gaitas Vācijā viņš vadīja Augsburgā.

Grafiķis un gleznotājs Eduards Dzenis no Zviedrijas izceļo uz Kanadu, kurp devušies vai vēl gatavojas doties daudzi no mūsu gara darbiniekiem, kas līdz šim dzīvojuši Zviedrijā. E. Dzenis savā profesijā darbojās Stokholmā ar visai labiem panākumiem, un izpelnījās zviedru sabiedrības un mākslas kritikas atsaucību ar vairākām patstāvīgām darbu izstādēm.

Rakstnieks Hugo Puriņš devies uz ASV. Būdams karavīrs, viņš vairākkārt tika aizkavēts izceļot. Aizbraucot, H. Puriņš portfelī paņem līdzi vairāku jaunu stāstu manuskriptus, kā arī romāna uzmetumu.

NIHITS

Mainītās lomās

FEĻETONS

Tas notika 1975. g., dažus gadus pēc trešā pasaules kara, kad igauņu emigrācijas centrā Nujorkā ieradās amerikānis Džonsons, pieteica neatliekamu vajadzību emigrēt uz Igauniju, jo tur atrodoties viņa „girlfriend" un lūdza steidzami vīzu. Informācijas nodaļā, kur amerikāni noraidīja vispirms, dežūrējošais ierēdnis bija vīrs, kas 25 gadu laikā bija paveicis vismaz 150 bezsekmīgu izceļošanas mēģinājumu no Vācijas, un tādēļ pazina visus emigrācijas noteikumus tikpat labi kā savu bikšu kešu. Tagad, pēc tēvzemes atbrīvošanas, viņš bija komandēts par ekspertu uz ASV, lai organizētu igauņu emigrāciju atpakaļ uz Igauniju.

„Ak jūs domājat, ka emigrācija uz Igauniju ir tik vienkāršai Saņemt tik vīzu un braucl Vai jums jau ir sponsors?" — „Kas tas par zvēru?" jenķis iepleta acis. — „Tas ir darba un pajumtes garantētājs. Kāda ir jūsu nodarbošanās?" — „Ārsts," pašapzinīgi sacīja amerikānis. Ierēdņa acīs iedzirkstījās. „Ak ārsts esat. Ļoti jauki. Mums šeit ir pāris brīvu garantiju Tarvastu ciema ieprozorijai. Dabūsit darbu, piemērotu savai profesijai. Sākumā gan tikai par līku mazgātāju, bet vēlāk, kad būsit izmācījušies igauņu valodu un izturējis pārbaudes pie Tartu universitātes, tad būsit tiesīgs ieņemt jau feldšera posteni."

Džonsons uz brīdi sarāvās, bet tūlīn saņēmās: „Un ja es būtu ar mieru, vai tad es varētu braukt?" — „Kur nu tik strauji," smējās ierēdnis. „Vispirms jums jāizpilda iesnieguma anketas igauņu valodā 99 eksemplāros. Starp citu vēl viens jautājums: ar ko jūs varat apliecināt, ka jūs vispār esat dzimis?" — „Bet es taču elpoju, runāju un kustos," pārsteigtais jenķis nomurmināja. — „Tas viss neskaitās," ierēdnis atcirta, „jābūt papīrītim. Atnesiet apliecību no veselības ministrijas ar 250 fotokopijām. Tās pieprasīs no jums katrs emigrācijas centra durvju sargs un aptīrītāja."

„Un ja nu es šos papīrus sagādātu, vai tad jūs man dosit vīzu?" jautāja amerikānis, kam apkaklīte likās par pāris numuriem sarāvusies. „Pacietību, mīļais draugs," mierināja viņu ierēdnis. „Ar šiem papīriem jums būs jāierodas pie mūsu SOS, ņemot līdz 30 liecinieku, no kuriem vismaz pusei jāpazīst jūsu vectēvs jau kopš viņa dzimšanas. Bez tam apgādājiet sev pārtiku vismaz 2 nedēļām, nēšana SOS turpinās dažreiz a žas dienas ilgāk. Un nealmirsti ņemt līdz rakstisku apliecinā ka jūsu vecāmāte nav piedal Korejas karā un nav SS pied Tāpat jums rakstiski jāpierāda jūsu radi līdz 22. pakāpei nav kompartijas biedri... Jā, un ar jūsu paša karavīra gaitām „Otrā pasaules karā piedalījo maiznieks." — „Ahā, tātad jū karojuši sarkano pusē?! Jums da, līdz mūsu parlamentā pie jaunu drošības likumu. Starp šī procedūra var vilkties 2 gadus."

Amerikānis izrādījās negaidīti vīrs, nenobijās arī no šī ķēršļa kad šo likumu pieņems, kas ta tiks?" viņš jautāja. — „Tad v jūsu papīrus nozaudēs." — „K — „Nu tā, pārmaiņas pēc. Tad būs jāsagādā citi. Ar to jūs te pagarināsit mūsu emigrācijas le darbu." — „Un tad?" prasīja nepacietīgi. — „Iespējams, ka te sauc uz komisiju. Starp citu, jūsu veselību? Parādiet, lūdzu, nagus." Džonsons apmulsis bez runas izstiepa savas rokas. „B rīgs gadījums," ierēdnis bēdīgi kratīja galvu. „Uz jūsu nagiem ču redzami plankumi — katrā smags gadījums. Mūsu vese iestādēm, ziniet, ir pāniskas baile mutes un nagu sērgas. Un visu divīdus ar plankumainiem na komisijā bez izņēmuma noraida."

„Bet ja nu es plankumus izār vai tad es tiktu uz Igauniju?" a kānis jautāja, sākdams stipri svi „Atkarājas no tā, kāds ir jūsu pārējais veselības stāvoklis un skats. Mūsu imigrācijas notei ir ļoti precīzi. Emigrantam jābūt maz 1,81 m garam, 105 kg sma baltās rases, luterānim, taisnu d nu, un viņa bārdas rugāju skait drīkst pārsniegt 40 uz cm². Tālāk

„Augstais Dievs!" amerikānis l dējās, ķerdams atbalstam galda — „Vai jums kļuva nelabi?" ierē līdzjutīgi apjautājās. — „Nekas, ies," stostījās nobālušais amerik kura acis parādījās pirmās trak pazīmes. — „Tālāk," turpināja ie nis aukstā mierā, „jābūt plaušām rām kā zīdainim. Kura plaušās s rūsas pēdas, tam liek 3 mēn splaut, — tāpēc, ka jūs pie mums da bargi dzīves apstākļi, un pie m milzīgā darba tempa jums neatl laika vairs nosplauties. Tātad jū nosplausities avansveidīgi."

„Un kad šie 3 mēneši būs pag ši?" — „Tad jums nolikc vēlre mēnešus." — „Un tad?" — „Tad dabūsit jau 6 mēnešus." — „Tāl — „Iesit uz speciālkomisiju. Tā māli izgāž 99,99 proc. aplikantu. jums laimētos tai tikt cauri — jū rētu nokļūt pie konsula." — tad?" — „Tad tiksit pie Baltijas k sula." — „Un tad?" — „Ja jums mētos arī tam izkļūt, tad jūs var tikt paredzēts transportam."

„Un tad es beidzot braukšu savas Maretes!" iegavilējās am kānis.

„Nu, nebrauksit gan," ierēdnis r pasmaidīja. „Tad jūs katram gad mam internēs Sāmsalā un pēc k laika nosūtīs atpakaļ. Pēc tam vēl..."

Tālāk ierēdnis vairs netika. Džonsons zvēriski iekaucās, nogāzās visām četrām un iecirta zobus ierēdn ikros.

„Eesti Rada"

R. Zustera gleznu skate Kanbērā

A. Erdmaņa uzņēmums

Latviešu gleznotāja Reiņa Zustera darbu skatē Austrālijas mētropolē Kanbērā 4 dienās bija ap 500 apmeklētāju, kas pilsētā ar nepilniem 20.000 iedzīvotāju ir labs panākums. Izstādi atklāja Austrālijas federālā parlamenta loceklis Džims Frēzers, pie reizes nokritizējot austrāliešu imigrācijas politiku, kas mekl
ējot tikai strādniekus, bet ne kultūras un gara dzīves pārstāvjus. R. Zusters izstādīja 42 darbus — portretus, ainavas un klusās dabas. The Canberra Times atsaucīgajā kritikā starp citu arī apbrīnots ātrums, kādā latviešu gleznotājs veido savus portretus — dažreiz modelis mākslinieka vajadzīgs tikai pāris stundu. R. Zusters ir meistara V. Tones skolēns.

Uzņēmumā: R. Zusters iepazīstina apmeklētājus ar savu darbu klāstu.

SPORTS

Francijas basketbolisti latviešu Dziesmu dienās Londonā

Pirmo Anglijas latviešu Dziesmu dienu sarīkojumu virknē Londonā ievērojama vieta bija ierādīta sportam: britu mētropolē viesojās no vien Francijas basketbola meistarvienība CEP Lorient ar treneri V. Baumani un latviešu spēlētājiem Zebeliņu un Lūsaru, bet notika arī 2. latviešu sporta darbinieku kongress.

Francijas meistarvienības viesošanās bija radījusi dzīvu interesi: dalībnieku parādei cēkšķes, Strīthema aulā bija sapulcējušies jau pāri par 600 skatītājiem, kas jūsmīgi apsveica sportistus, sevišķi viesus. Goda viesu vidū bija arī sūtņi K. Zariņš un J. Feldmans, Anglijas basketbola vadītāji un latviešu sporta darbinieki. Sūtnis Zariņš uzrunāja sacensoņus, izsakot labākos novēlējumus.

Lielāko interesi radīja CEP Lorient spēkojumās ar pašreiz labāko Anglijas latviešu komplektējumu — DVF Londona. Tūlīt pēc amerikāņu tiesnešu sākuma svilpes, londonieši sāka straujus uzbrukumus, pārsteidzot pretinieku. Lorianieši vēl nebija īsti iejutušies spēlē, kad rezultāts jau rādīja 14—4 DVF labvēlīgu punktu stāvokli. CEP spēlēja zonas aizsardzības sistēmu, kas londoniešiem deva iespēju patāliem metieniem gūt grozus. Pie 9—23 nelabvēlīgas punktu attiekmes, lorianieši mainīja spēles sistēmu, pārejot uz „vīrs pret vīru" aizsardzību. Nu cīņa kļuva sīvāka, lai gan puslaika beidzās ar DVF 27—21 pārākumu. Spēles turpinājumā viesi sasparojās un jau 5. min. panāca rezultāta izlīdzinājumu 34—34. Tad CEP pārņēma spēles iniciātīvu, bet Londonas „vanagu" uzbrukumi nezaudēja nekā no līdzšinējās bīstamības. Spraigā, skaistiem cīņas momentiem bagātā un līdz pēdējam sīvā sacensība beidzās ar CEP Lorient 48—46 (21—27) uzvaru.

Sacensības rezultāts sevišķi glaimojošs ir DVF Londonas vienībai, jo spēle apliecināja, ka jaunie basketbolisti jau kļuvuši par bīstamu pretinieku rūdītajai Francijas meistarvienībai. Arī Lorianas treneris V. Baumanis pēc spēles izteicās, ka Anglijas latvieši atraduši pareizo pieeju basketbola sagatavošanās darbam, nežēlojot atzinības vārdus spēlētājiem. Un nav noliedzams: abu vienību spēkošanās sniedza augstvērtīgu basketbolu — līdzās CEP straujajai spēlei, varēja redzēt no mazāk labi pārdomātu un saskaņotu DVF sniegumu. Katrs skatītājs ar redzēto varēja justies pilnā mērā apmierināts, jo spēlē bija skatāmi tikpat skaisti momenti un tāda pati cīņas griba, kā savā laikā Rīgā, kad spēkiem mērojās ASK un Starta pieci.

CEP Lorient Londonā izcīnīja vēl 2 sacensības. Lorianieši pieveica otru spēcīgāko Anglijas latviešu izlasi Londonas LSK ar 39—20, bet Londonas basketbola meistaru britu Polytechnic ar 55—42 rezultātu. LLSK vēl sacentās ar amerikāņu gaisa spēku vienību, liecoties ASV karavīru priekšā tikai 2. puslaikā. Amerikāņi šo spēli, kas arī izrādījās skaists basketbola demonstrējums, uzvarēja ar 41—31 (14—15) punktu attiecību.

Zm.

Vai jau atkal tik tālu?

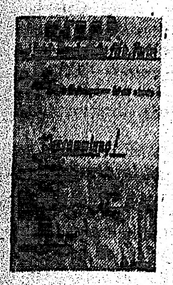

Vācu žurnāls Münchner Illustrierte, runājot par nacionālsociālisma atdzimšanu vācu tautā, šim jautājumam atbild ar noteiktu jā un sniedz ilustrētu reportāžu, no kuras ņemts blakus redzamais jaunās vācu partijas plakāts. Šī partija, kuras saīsinājums NSDAP ir gluži tāds pats kā nacionālsociālistiskajai Hitlera partijai, nodibinājusies Lejassaksijā. Iniciāļi gan nozīmē „Neue Sozial-Demokratische Arbeiter-Partei", bet — saīsinājumus jau var lasīt visādi. Katrs labi atcerēsies anekdotu, kas savā laikā cirkulēja Rīgā, pēc kuŗa Mussolini Hitleram piesūtījis sekojošu apsveikuma telegrammu: „NSDAP, KdF, SA, Benito Mussolini." Hitlers neesot ņēmis, ko duce gribējis izteikt ar tiem vācu organizāciju iniciāļiem, bet citi gudrinieki sapratuši: „Nimm sofort deine alten Pinsel. Kaufe dir Farben. Suche Arbeit..." Kā zināms, Hitlers tiešām bijis krāsotājs.

Hanoveras valdības prezidents veltīgi protestējis pret šo partiju, kuŗas līderis Karls Rode paskaidrojis, ka „šis saīsinājums radies nejaušības dēļ..."

Berlīnes jaunatnes organizācija BJD savukārt valkā nacionālsociāliskus formas tērpus, uzticības rūnu kā nozīmi utt. Bijuši sarīkojumi, kuŗos dalībnieki sveicienam jau atkal cēluši roku. Un Münchner Illustrierte reportāžu beidz vārdiem: „Bonnas valdības acu priekšā jau atkal sveicina ar nevācisko „vācu" sveicienu."

Zg

„New look" vietā „long line"

GARI SVĀRKI, ZEMI PAPEŽI, ŠĶIBI KREKLA IZGRIEZUMI

Viens no Parīzes modes diktātoriem Kristiāns Diors savā pēdējā modes apskatē demonstrēja „visrevolucionārāko" tērpu kolekciju kopš kādreizējā „new look", kuŗu aizstāj tagad ar ts. „long line".

Tērpiem ir garāki svārki, daži ap 30 cm no zemes, īsākas taljas un minimālie pogu, drapējumu utt. rotājumi. Ar vienu cirtienu Diors atbrīvojis sieviešu tērpus gandrīz no visiem šāda veida greznojumiem, bez tam diktēdams zemus, nepilnus 4 cm augstus, stūrainus kurpju papēžus. Ar nedaudziem izņēmumiem, Diora tērpiem mēreni plati svārki. Neredzēja divdaļīgus tērpus. Kostīmu žaketes loti īsas, tikko zem jostas vietas, un svārkiem liek izskatīties vēl garākiem. Viss svārku kuplums savilkts uz muguras. Diors neatzīst dažu kolēģu ieteiktās lielās, stāvās apkakles un platas jostas.

Savus modeļus viņš visus bija nosaucis dažādu valstu vārdā, ieskaitot vissīkākās republikas, bet ignorējot Pad. savienību un tās satelītvalstis, un tā savā modes apskatē ieviezdams politisku momentu. No krāsām Diors lieto gandrīz vienīgi melnu un tumši pelēkus toņus, kuŗus pārējie Parīzes modes noteicēji ignorē. Piemēram, Alvins lieto bronzas brūnumu, bēšu, gaiši zilus un zaļus toņus, kā arī balto. Viņa tērpu svārki vēl garāki, dažkārt pat līdz potītēm. Asimmetrija pasvītrota ar žaketēm, kas vienā pusē garākas nekā otrā un asi uz vienu pusi vērstiem kakla izgriezumiem.

Latviešu sportisti Eiropā un citos kontinentos

Latviešu nedzirdīgais sportists O. Rubļis ir ne vien dalībnieks, bet arī treneris Jaunzēlandes galvaspilsētas Velingtonas nedzirdīgo basketbola vienībai.

Latviešu žurnālistu Bernhardu Čečinu Oslo lielais sporta laikraksts Sports Manden izraudzījis par savu Austrālijas redaktoru, kas nopublicēts arī vienā no pēdējiem izdevuma numuriem.

Amerikāņu laikraksts Boston Daily Globe iepazīstina savus lasītājus ar latviešu paukotāju Zigurdu Kaktiņu, pastāstot nevien par viņa pašreizējo darbu, bet arī to, ka bij. Latvijas meistars un Eiropas DP 1948. g. meistars Bostonā treně amerikāņu paukotājus, minot arī viņa audzēkņu panākumus Jaunanglijas meistarsacīkstēs. Kaktiņš ar savu paukošanas skolu radījis kaut ko apvērsumam līdzīgu vietējā paukošanas sportā.

Latviešu galda tenisists Upmanis Slēzvigas-Holšteinas galda tenisa savienības sastāda līdzjā apgabala ranga tabulā ievietots 2. vietā, kopā ar Ķīles pārstāvi Minchovu. 1. vieta piešķirta viņa kluba VfB-Lübeck biedram — apgabala meistaram Slāfam.

Jānis Plīsis, labākais latviešu desmitcīņnieks trimdā, beidzot ieradies ASV. Neparedzētu kavēkļu un lieku formalitāšu dēļ, viņš Minchenes transitnometnē pavadījis gandrīz veselu gadu, šajā ziņā sasniegdams īstu „rekordu". Plīša dēls, kas piedzima neilgi pēc ierašanās izceļošanas centrā, jauno zemi apsveica, gandrīz jau stāvēdams uz paša kājām. — ASV krastā izkāpis arī apdāvinātais galda tenisists A. Oliņš.

Vieglatlētam Valdim Teterim liktenis ļēmis tik viegli netikt valā no raktuvēm. Pametis Beļģijas drūmās ogļraktuves, viņš ieradies Kanadā, kur notikots darbā Ziemeļontario pamalē Kirkland Lake — zelta raktuvēs. Šeit savu līguma laiku nostrādājuši arī Gunarsons, Voitāns, Dābols uc. Pēc līguma laika beigšanās, Teteris domā pārcelties uz Toronto.

Latviešu vieglatlēts E. Krastiņš zviedru sacīkstēs Kolsvā trīssoļiēkšanā veicis 11,49 m tālumu.

Artis Pētersons, ievērojamā barjērskrējēja Modra Pētersona 16 g. v. brālis, kas nule ASV pabeidzis vidusskolu, skolu vieglatlētikas meistarsacīkstēs izcīnījis uzvaru 1 jūdzes skrējienā ar 4:52,0 min., un ieguvis 3. vietu tāllēkšanā ar 5,60 m rezultātu.

Dienvidanglijas basketbola meistarībā, pārspēlējot par 2. vietu, LLSK bez cīņas guvā uzvaru pret DVF Staburags un pieveica DVF Kenta ar 32—6. Līdz ar to LLSK piekrīt 2. vieta.

A. ĀDLERS — ZVIEDRIJAS LATVIEŠU MEISTARS ŠACHĀ

Jau otro gadu pēc kārtas latviešu meistarsacīkstes šachā, pēc skaita piektās, risinājās sporta pārvaldes priekšsēža inž. J. Rituma vasarnīcā pie Stokholmas. Nedēļu ilgās sacensībās pārliecinošu uzvaru panāca A. Ādlers (Lindesberga), otro reizi izcīnot Trolhetānas kausu, ar 7,5 punktiem, vienīgo puspunktu zaudējot pret Ozoliņu. 2. vietā ierindojās A. Zembachs un A. Dindonis (abi Stokholmas LSK), 4. P. Ozoliņš (Gēteborga), 5. J. Rituma (St. LSK) un 6. P. Snore (Upsala).

Ātrspēles meistarībā atkārtojās pirmo 3 noteikts pārākums. Vietu kārtībai nemainoties, uzvarētāji guva 14 (no iesp. 16), 12,5 un 12 punktu. 4. Rituma, 5. Snore un 6. O. Miezis. Gadskārtējā Stokholmas - Provinces mačā pēc iepriekšējo gadu provinces un galvaspilsētas uzvarām un pēdējo 2 gadu neizšķirtām sacensībām, šoreiz sīvā cīņā uzvarēja Stokholma ar 3—2. Atsevišķo spēļu iznākumi (pirmie minēti Stokholmas spēlētāji): Dindonis zaudēja Ozoliņam un Zembachs — Ādleram, Rituma pieveica Plētienu (Halstahamara), Kreicbergs — Snori un Miezis — Brētiļņu (Halstahamara).

P. Ozoliņš kā pirmais latvietis piedalījies Zviedrijas lielajā šacha kongresā Halmstadē, bet augustā Burosā risināsies baltiešu meistarsacīkstes.

—gr—

Atreferējumu par 2. latviešu sporta kongresu Londonā, kā arī sīkākus komentārus par basketbola sacensībām ar CEP Lorient sniegsim Latvijas nākamajā numurā.

Sachista Melbārda uzvara

Angļu un amerikāņu joslas latviešu šachistu apvienības trimdā priekšsēdis adv Alberts Melnbārdis pašreiz atrodas Ludvigsburgas izceļotāju nometnē, kur gaida pienākam dienu, kad varēs sākt ceļu uz Sav. valstīm. Sakarā ar pazīstamā šachista aizbraukšanu, Ludvigsburgas YMCA rīkoja šacha turnīru emigrantiem, kuŗā piedalījās 12 dažādu tautību šachistu — poļi, čechi, ukraiņi, armēņi, žīdi, igauņi uc. Pirmo vietu turnīrā izcīnīja Melnbārdis ar 11 punktiem (100 proc.), 2. vietā ierindojās čechs Reitmans ar 10 p. un žīds Sēnbergs ar 9 p. Pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma jaukas balvas.

Pēc turnīra uzvarētājs Melnbārdis sniedza simultānspēli pret 13 spēlētājiem, un nepilnās 3 stundās uzvarēja 12 partijas, nospēlējot neizšķirti vienīgi pret latviešu invalīdu Jāni Brukmani.

Lai latviešu šachisti varētu sarakstīties un sazināties par turpmāko darbību svešās zemēs, paziņojam advokāta Alberta Melnbāda jauno adresi: c/o Mr. Emil Upits, 2575, Highland Ave., Rochester 7, N. Y., USA.

—zz—

Tautieši Vācijā un citās zemēs, — iegādājieties LCK apgādā LATVIJA

latviešu grāmatas

Rakstiet tieši apgādam, pieprasot vēlamās grāmatas. Jūs tās saņemsit pa pastu savā dzīves vietā, ar norādījumu, kam izdarāma samaksa.

Latviešu romāni, stāsti u. c. daiļliteratūra

	DM
P. Aigars, Lietuvēna dzīres, broš.	9 00
E. Aistars, Sirēna	4.60
J. Akuraters, Draugi un gadi	2.50
— Kalpa zēna vasara, il.	0.75
— Virsaiša galva	2.00
Apsīšu Jēkabs, Pie pagasta tieses	0.70
— Svešos ļaudīs	1.00
A. Austriņš, Puiškāns	4.00
R. Blaumanis, Pērkona negaiss	0.50
— Nāves ēnā	0.30
R. Blaumanis un J. Poruks, Daiļdarbu izlase	1.20
A. Brigadere, Kvēlošā iokā I	4.00
Doku Atis, Laimīgā vasara	0 50
A. Deglavs, Rīga, ies., il.	6.50
K. Dziļleja, Man ir Exile	0.50
A. Dziļums, Celmenieki	2.50
M. Egļītis, Meistara Celma kapella	0.60
— Paaudžu pils	0.50
A. Gaurs, Malduguns	0.40
I. Grebzde, Purvo zāle	2 40
A. Grīns, Dvēseļu putenis, I d.	4.00
— Saderinātie (Pelēkais jātnieks, Sarkanais jātnieks un Melnais jātnieks)	17.00
— Melnais jātnieks	6 00
— Pelēkais jātnieks	5.00
K. Ieviņš, Sidraba birzs	4.00
J. Janševskis, Dzimtene I	2 50
J. Jaunsudrabiņš, Atbalss	2.00
J. Jaunsudrabiņš, Nāves deja	8.50
J. Kadiļa sakārt., Novelu izlase II	2.50
Brāļi Kaudzītes, Māraleku laiki, il., ies.	15.00
P. Kliņģs, Sāts	2.50
P. Kliņģs, Saigales madonna	2.50
Latviešu prozas meistari I (Jānis Poruks un Kārlis Zariņš)	1.00
Latviešu prozas meistari II (Rūdolfs Blaumanis un Jēkabs Janševskis)	1.50
K. Lesiņš, Mīlestības zīmogs	2.00
V. Lesiņš, Leģenda	0.30
Z. Mauriņa, Uguns gari, esejas, ies.	6 00
E. Mednis, Gadu skrējiens	0.80
H. Moors, Portreja	3.50
Aida Niedra, Maija Purene, 1. grām.	9.00
Pe Cē, Feļetoni	1 00
H. Puriņš, Ekselences piezīmes, broš	5.00
ies.	7.00
J. Rainis, Kalnā kāpējs	1 50
J. Sebris, Pa brieža pēdām	1.20
J. Sīlis, Gauja	10 00
K. Skalbe, Stāsti un tēlojumi	1.50
K. Skalbe, Latviešu tautas likteņpasaka, il.	0.50
— Pasakas	1.50
— Pussy's Water Mill	0.40
— Le Pommier d'or	0 50
E. Skujenieks, Bēthovena Ziemsvētki, il.	0.75
J. Sudrabiņš, Asiņaina gaisma aust, broš.	5.00
ies.	7.00
P. Upe, Tumšā robeža II	1.00
— III	1.80
A. Upenieks, Likteņa viesnīca	3.00
Sauksme, mēnešraksts, 1946., 1947. un 1948. g. atsev. burtn. ā	0.20

Tulkoti romāni, stāsti un dzeja

E. Andersona sak., Rietumu pasaule	6 00
Lords Bairons, Manfrēds, poēma, il	1.00
Augusts Gailis, Pāri bangainiem ūdeņiem, broš.	6.50
O. Henri, Stāstu izlase	1.50
Homērs, Odiseja IX—XII	1.00
Alfr. de Misē, Ticiana dēls	1.—
Čārlzs Morgāns, Avots, broš.	8 00
T. Plivjē, Stalingradas traģēdija, il.	12.00
R. M. Rilke, Vēstījums par ke-	
P. Rozegers, Kad es vēl biju mežnieka zēns	1.50
rodznieka Kristapa mīlu un nāvi	0.50
H. Štērs, Pēteris Brīndzeņenietis	4.50
T. Vailders, Svētā Ludviga tilts	4.50

Latviešu dzeja

Alant Vils un R. Birzgalis, Poem pa kuišen, il.	1.50
Auseklis, Kā Daugava vaida, il.	0.20
A. Baumaņa sak., Latvian Poetry, ies.	4.00
K. Dāle, Laika rasa	1.50
F. Dziesma, Dzīvei draugos	1.50
Adr. Eglītis, Dievs, Tava zeme deg	1.00
D. Freimanis, Domas krēslas stundās, il.	1.50
Nik. Kalniņš, Bajāra dziesmas	2.00
M. G. Kārkliņa sakārt., Lāpa, dzejoļu izlase tautskolām, 1948. g. 1-2	1 50
A. Kaugars Mūžīgs ritums	1.50
I. Leimane, Ugunsputns, il.	6.00
il., luksa izd.	10 00
Andr. Pumpurs, Tēvijā un svešumā	0 50
J. Rainis, Daugava	2.00
R. Skujiņa, Putni	1.00
M. Urnežus, Torņi liesmās	3.00
F. Vančeviča sakārt., Atmiņai, il.	0.60
H. Vīka, Zelta briedis	3.00
E. Virza, Dievi un zemnieki	0.50
— Karalis Nameitis	1.50
J. Ziemeļnieks, Haijalijai	0.50

Latviešu lugas

A. Brigadere, Princese Gundega un karalis Brusubārda	2.50

Jaunatnes un bērnu grāmatas

M. Bērziņa, Ganu Jūle, il.	0.90
R. Birzgalis, Ziemas prieki, bilžu gr.	1.30
J. Jaunsudrabiņš, Stāsti par maziem pilsētniekiem	1.70
M. Kovaļevska, Pasaciņa, il.	3.00
J. Siliņš, Dabas vērotāja stāsti	3.00
K. Skalbe, Pīlītes	0.50
R. Skuiņa un R. Birzgalis, Palaidnīgie zaķēni, il.	2.50
J. Strmanis, Dadžu Juris, il.	2.00
E. Vanaga un E. R., Rūķīši palīdz, bilžu grām.	2.00
D. Defo, Robinsons Krūzinš II, il.	DM 2.50
Z. Lagerlefa, Nilsa Holgersona brīnišķīgais ceļojums ar meža zosīm II un III, il., ā	4.50
Sarkangalvīte, bilžu grām.	3.75
Pasaku vācelīte	0.60
Pastnieks nāk, bilžu grām.	0.50
Izgriežamās lelles	0 15

Valodas mācības grāmatas un vārdnīcas

Prof. E. Bleses red., Illustr. latviešu-franču-spāņu vārdnīca	2.50
M. Gaide un A. Endziņš, Tēvu valodas mācība	3.00
J. M. Barrie, Peter Pan and Wendy	0.50
Hugh Walpole, Jeremy	1.50
Dick Wittington	0.50
Modern English	0.80

Grāmatas par Latviju un latviešiem

A. Baumanis, Krišjānis Barons	2.50
H. Briedis, Dzimtenes mežos	1.50
A. Darbiņš, Latvijas iedzīvotāju skaits	0.50
K. Kalniņš, Vai Jūs zināt, ka Latvijā . . ., il.	1.20
— Do you know that Latvia..., il.	1.20
J. Labsvīrs un A. Bērziņš, Atmiņas par Kārli Ulmani	1.00
K. Lobes un M. Goppera red., Generālis Goppers, il.	2.50
Rīga, albums	3 00
Tēvzemei un brīvībai, albums	4.00
Prof. M. M., Latvijas ekonomiski ģeogrāfiskie pamati	2.60
R. Mīkelsons, Latvijas vēsture, il.	3.50
Prof. Dr. A. Švābe, Latvija 30 gados, il.	0.80
Prof. Dr. A. Švābes red., Latvju kultūra	3.20
Prof. A. Švābes, prof. Fr. Raloša un V. Korsta, Latvian on the Baltic sea	2.50
Latvijas vēsturnieku konferences referāti	1.00
Trimdas kopības noteikumi	2.00

Latviešu literātūra un rakstnieki

P. Ērmaņa un A. Plaužs red., Trimdas rakstnieki, komplekts (I—III)	15.00
I,	4.50
II, il.	4.00
J. Kadilis, Rakstnieki un grāmatas	3.00
Prof. K. Kārkliņš, Latviešu literātūras vēsture IV	2.00
— Latviešu tautas dziesmu problēmas	2.00
— Metodisku rakstu krājums	2.50
— Trīs toniskais pantmērs latviešu dzejā	1.00
A. Ogules un J. Zvirbuļa zīmēj., Latviešu rakstnieku portrejas	2.00
J. Rudzītis, Spīdola Nāves salā	1.25
A. Skuja, Rakstniecības teorija	2.00
E. Sūna, Literāra saruna ar kritiķiem, teorētiķiem un rakstniekiem	4.50

Mācības un zinātniskas grāmatas

A. Bumbērs, Fizika II, il.	3.00
M. Celms, Matēmatika 7. kl.	3.50
J. Cīrulis, Kokapstrādātāju rokasgrāmata, il.	4.00
K. Dziļleja, Poetika	6.00
V. Greilings, Ķīmija ieskats pasaulē	4.50
Prof. Dr. T. Grīnbergs, Labais Gans, il.	1.50
Agr. V. Grozgalvis, Saimniekošanas pamatjautājumi	3.50
Prof. Dr. B. Jirgensons, Modernās zinātnes problēmas	1.00
N. Johansons, Trigonometrija, vidusskolas kurss	4.00
Prof. P. Jurevics, Henri Bergson (vācu valodā)	7.50
Prof. Dr. A Kalniņš, Ķīmiskā mežu tehnoloģija, il.	15.00
H. Kreicers, Dzīves mācība	3.50
E. Nagobads, Jaunāko laiku vēsture, il.	3.00
A. Rudītis, Brīvības doma audzināšanā	3.00
M. Soste, Ģeometrija III	3.50
A. Tenisons, Pašmācība kungu, dāmu un bērnu veles piegriešanā, il.	0.80
A. Veisbergs, Fiziskā ģeogrāfija, il.	2.40
F. Zālītis, Vispārīgā vēsture 7. kl	5.00
— Dabas mācība pamatskolām, IV kl. il.	4.00
— Dabas mācība pamatskolām, VI kl., il.	2.00

Dažādas grāmatas

Anša Bērziņa spalvas zīmējums grāmatai Apustuļu darbi	10.00
— spalvas zīmējums Jāņa atklāsmes grāmatai	10.00
A. Akmentiņš, Mūsdienu Itālija	0.20
L. Bērziņa un L. Bērziņas sakārt. Tēvu dziesma	5.00
H. Birziņa un A. Švāgere-Vīksne, Latviskā un modernā virtuve	10.00
A. Ceichners, Austrālija, il.	1.50
— Kanada, il.	1.50
F. Cielēns, Baltijas starpteutiskā problēma	1.00
Agr. J. Grīnblats, Misisipi	1.00
Agr. V. Grozgalvis, Amerikas lauksaimniecība, il.	2.50
K. Krūkļīša red., Daugavas Vanagi I un II, ā	1.00
Latvju novada tērpi (Lielvārde, Abrene), il.	3.60
Maps of the British Isles (karte)	0.75
Andr. Ozoliņa apgāda un grāmatnīcas katalogs	0.50
Inž. J. Pestma sekop., Autogenā metināšana, il.	1 50
K. Tumiloviča sakārt., U. S. A.	2.00
Dr. M. Velters, Das russische Problem	1 50

LCK apgāds Latvija

Pēc ilgām mokām slimības gultā no mums šķīrās mūsu mīļā māsa un tante

Vera Cimermanis

Dzimusi Rīgā, mirusi Sidnejā 1951. g. 29. jūnijā.

Es sapni par dzimteni pagalvī liku...

Piederīgie

LATVIJA

Nr. 59 (503) 1951. g. 11. augustā

Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

Abonements Vācijā,

pasūtinot individuāli līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 3.50 par eks. mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.), DM 3.— mēn., uz ārzemēm DM 4 50 mēn., atsevišķa numura cena DM 0.85; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8 50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 9.50.

Sludinājumi Vācijā

maksā DM 0,90 par v[illegible] nonpareiļu iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu slud piederīgo meklēšanai DM 5.—; vienreiz 5 iespiedumr slud DM 3— Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 30% atlaidi.

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši

Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un tuvienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā

LCK APGĀDS LATVIJA
(13b) Gräfenaschau, Obb.,
Reglerungslager.
US-Zone. Germany.

Vai jūs esat lasījuši

SALLIJAS SALMINENES

Zviedrijas romānu sacensībā ar pirmo godalgu godalgoto

romānu

KATRĪNA

kas tikko iznācis IMANTAS apgādā Dānijā?

Dabūjams visās grāmatnīcās. Vairumā pasūtināms uz adresi: I. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn, V. Danmark. (382)

Meklēju brāli

ALFONU ZANDERSONU,

bijis Bad Kisingenā pie IRO. Meklē Arvīds Zandersons, 98, Charles St., Apt. 1, Kitchener, Canada. (377)

FREGATA TRAVEL LTD.,

122, Wardour Street, London W. 1

BALTIC SECTION.

Ātri nokārto

VISAS CEĻOJUMA FORMĀLITĀTES

(no vīzas līdz biletei) uz visām pasaules valstīm par biļetes cenu (bez speciālas piemaksas)

Biļešu cena emigrantiem uz Kanadu — sākot no £ 48 10—: uz Savienotām valstīm — sākot no £ 50 — —.

Ceļojumu biroja starpniecību var izmantot arī Zviedrijas emigranti uz Kanadu (174)

VALLIJU KANGARS, dzim. Ķeiris, steidzami līdz atsaukšanās mantošanas lietā uz adresi: I. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn V, Danmark. (383)

Vēlos uzņemt savā aprūpē latvieti

ar vienu mazgadīgu bērnu, kas vēlētos no Vācijas izceļot uz Angliju. Galvenais — veselība. Vēstules ar plinu vārdu, īsu dzīves aprakstu, datiem par dzimšanu, ģimenes stāvokli u. c. (arī ģimetne vēlama), adresēt: Mr. Jansons, Fields Farm, Heptonstall, Nr. Nebden Bridge, Yorks., Great Britain. (384)

To latvju sievieti,

līdz 30 g. v., kas ilgojas pēc kārtīgas un klusas laulības dzīves, līdz raksti šīs avīzes kantorī ar šifru Sarma. Esmu 28 g. v., 169 cm. tumši blonds. Dēku meklētājas lūdzu nepārpratiet. (353)

Tautiešus,

kas zinātu, kur pašlaik uzturas JĀNIS JARMANIS no Rīgas (pēc nodarbošanās cirkus mākslinieks un bij. vācu koncentrācijas nometnes iemītnieks), lūdzu paziņot viņa adresi svarīgu jautājumu kārtošanai A. Avotiņam, LCK pārstāvim Bavārijas apgabalā, Grosshesselohe b. München, Kostānienallee 2. (381)

Ar tautietēm,

kas negrib vai nevar atstāt Eiropu, labprāt vēlos iepazīties nopietnā precību nolūkā ja tiku atzīst par piemērotu šāda veida iepazīšanos. Īsu biogr. un auguma foto adresēt šifrā kant ar šifru Jorģis. — Kopēji skatīt Eiropas nākotnes celšanosi (378)

Divpusīgi grieziģs asmens

VAIRĀK NEKĀ 100.000 KOMJAUNIEŠU JAU APMEKLĒJUŠI RIETUMU SEKTORUS

Laikā, kad komūnistu neveiksmes iezīmē virsnieku tiesāšana un nemieri satelītu zemēs, kad, riskējot ar dzīvībām, jauni bēgļi meklē patvērumu brīvajā pasaulē, kad ķīniešu uzbrukumi Korejā sekmīgi atsisti un kad Kremlis Tālajos austrumos piedzīvojis vispārēju neveiksmi, Berlīnē soļo simtiem tūkstošiem jauniešu, lai gandarītu Staļina varas krizi. Starptautiskais komūnisms tur sniedz jaunatnei 14 dienu ilgu vilinātājus raibā gada tirgus un jautrā cirka priekus.

Kāds rietumu žurnālists, kas apmeklējis austrumu sektoru, izsakās, ka redzēto grūti aprakstīt vārdiem. Civilizētajā pasaulē nevarot atrast nekā līdzīga šim barbariskajam raibumam, karogu jūklim, saukļiem, pārdabiski lielajiem plakātiem, ar ko vienveidīgi apkrāti nami un ielas. Līdz 19. augustam komūnistiskās jaunatnes pasaules spēlēs pulcēsies 2,5 milj. jauniešu, to vidū 26.000 no dažādām zemēm ārpus Vācijas. 3000 dažādos masu sarīkojumos bolševisms ar visiem līdzekļiem centīsies demonstrēt savu varenību.

Atklāšanas dienā, kad Berlīnē bija pulcējušies 400.000 jauniešu, ārzemju delegācijas locekļi — to vidū arī komūnistiskā izlases jaunatne no Baltijas valstīm, trīs stundu ilgā parādes gājienā demonstrēja komūnistu „miera gribu" ar milzīgiem plakātiem, attēliem un kareivīgiem transparentiem. 18 delegāciju nesa milzīgu Staļina bildi. Savu „asprātību" rādīja poļu jaunatnes pārstāvji, kas aiz Staļina un Bieruta bildēm nesa Trumena attēlu. Virs ASV prezidenta portreta galvas bija redzama karātavu cilpa. Čerčila lielā formāta karikatūras fonā bija parādīta baismīga kara aina.

Gājiena priekšgalā atradās Albānija, kurai sekoja citas zemes alfabēta kārtībā. 80 tautu pārstāvju vidū netrūka arī tālu viesu no Jaunzēlandes, Pakistanas, Malajas un Haiti. ASV komūnistisko jaunatni pārstāvēja 9 cilvēki, bet to Eiropas sabiedroto Franciju vairāk nekā tūkstoš jaunkomūnistu. Tikpat liela bija arī Austrijas delegācija, bet nedaudz mazāk, 700—800 komūnistu pārstāvju, bija ieradušies no Zviedrijas.

Oficiālos komūnistisko pasaules jaunatnes spēļu „dienas varoņus" korejiešus populāritātē pārspēja vācu jaunatne no rietumjoslām, kas, spītējot Bonnas policijas un robežapsardzības pastiprinātai joslu pāreju kontrolei, kuplā skaitā ieradusies Austrumberlīnē. Vācu laikraksti, izceļot sacīkšu vārdu, ka aizliegti augļi arvien saldāki, nosoda Bonnas pastiprināto robežkontroli un norāda, ka vajadzējis ļaut sekot komūnistu aicinājumam visiem, kas to vēlas, bet gan uz neatgriešanos. Kanclers Adenauers, uzrunājot austrumjoslas jaunatni īpašā radio runā jaunatnes spēļu atklāšanas dienā, norādīja, ka šīs komūnistu masu demonstrācijas īstais nolūks esot iznīcināt tās vērtības, ko Vācija, Eiropa un pārējā rietumu pasaule ar visu spēku un enerģiju cenšas stiprināt. „Brīvajā Vācijā un rietumu pasaulē zinot, — teica Adenauers, — ka austrumu joslā jāmelo, lai dzīvotu. Tā kā jūs zināt, kāda ir komūnistiskā patiesība, tad jūs zināt arī, kāds ir komūnistisks miers, ko tie ar skaļu troksni demonstrē arī šajā sanāksmē.

Augstais komisārs Mekklojs norādīja, ka aiz šīs trokšņainās fasādes komūnistiem nav izdevies noslēpt savu iekšējo gatavošanos.

Rietumpasaules uzskatu par īstās demokratijas un brīvības jēgu komūnistiskai jaunatnei izskaidroja miljoniem skrejlapu, kas nolija pār Berlīnes austrumu sektoru lielās svētku atklāšanas parādes laikā. Šim mērķim kalpo arī atspirdzinājumu galdi 60 Rietumberlīnes jaunatnes mītnēs, ko necerēti kuplā skaitā apmeklē spēļu dalībnieki, pārģērbušies savos nabadzīgajos privātos apģērbos. Pirmajās trīs dienās atspirdzinājumu galdus apmeklēja vairāk nekā 100.000 komūnistu viesu, to vidū vairāki simti poļu un čechu. Berlīnes senāts ierīkojis arī divas uztveršanas nometnes tiem pārnācējiem, kas vairs nevēlas atgriezties komūnistiskajā „paradīzē". Šajās nometnēs pirmajās divi dienās patvērumu lūguši pāris simti jauniešu, to vidū arī vairāki ārzemju delegāti. Viesi no Pad. savienības republikām tiek stingri uzraudzīti un tiem arī austrumu sektorā atļauts iziet tikai lielākās grupās. Daudzi pārnācēji sūdzas par ļoti slikto un trūcīgo uzturu. Ārzemnieki šai ziņā esot labākā stāvoklī. Vispār uzturu izsniedzot pēc 4 katēgorijām.

Jau pēc pirmajām dienām var droši apgalvot, ka ar visas pasaules komūnistiskās jaunatnes pulcināšanu Berlīnē, Kremlis nav sasniedzis kāroto mērķi — nepieciešamā līdzsvara radīšanu savam pēdējā laikā apdraudētajam prestižam. Drīzāk šķiet, ka šo 14 dienu gala bilance būs gluži pretēja. Ar nepieredzēti plašu infiltrāciju rietumu sektoros, ko nespēj nosargāt pat MVD speciālisti, kas nākuši talkā tautas policijai, arī tā jaunatnes daļa, kas līdz šim bija uzticīga komūnistu melu propagandai, gūst pareizu priekšstatu par īsto demokratiju un brīvību. L. L.

NEDĒĻAS POLITIKA ĪSUMĀ

Jauns Kremļa faktīsks manevris

UNGĀRU VALDĪBA ATZĪSTAS BUDAPEŠTAS DEPORTĀCIJĀS

PAD. SAVIENĪBA:

Piecu valstu miera pakta priekšlikums esot Kremļa „pateicība" par sekmīgu Korejas konflikta izbeigšanu — tā sprież daži UN diplomāti par Maskavas augstākās padomes prezidija vienības augstākās padomes prezidija priekšsēža Sverņika personīgo vēstījumu prezidentam Trumenam. Amerikāņu, angļu, franču un itaļu valdības aprindas, turpretī, ir vienādās domās par to, ka tiklab Sverņika atbilde nesenai Trumena vēstulei, kā arī augstākās padomes rezolūcija, kurā pasvītrota padomju miera griba, pieprasīta 5 valstu konference un miera

PIE FOTOGRAFA JOSIFA

„Bēbi, skaties nu uz putniņu! . . ."
E. Rirdāna zīmējums

pakta parakstīšana, neesot vairāk nekas kā parasto padomju propagandas fanfāru atkārtojums. Maskavas trešdienas laikraksti padomju miera ofensīvas ietvaros publicējuši arī neseno ASV prezidenta Trumena draudzības vēstījumu padomju tautai, bet, protams, kopā ar Sverņika atbildi un ar augstākās padomes rezolūciju. Brīvās pasaules preses balsis vienprātīgi pārliecinātas, ka šī jaunā padomju „miera ofensīva" grib vienīgi novilcināt Eiropas valstu apbruņošanu, Rietumvācijas iekļaušanu Atlantika paktā, kā arī Grieķijas, Turcijas un Spānijas līdzdalību Eiropas aizsardzībā. Tāpat laikraksti pasvītro, ka rietumu pasaule saņēmusi pietiekamu mācību ar atkārtotu padomju līgumu laušanu un varas aktiem, lai tā prāstu pareizi novērtēt padomju propagandas priekšlikumus.

UNGĀRIJA:

ASV ārlietu ministrijas un prezidenta Trumena draudi ierosināt Ungārijas deportāciju jautājumu UN, spiduši komūnistus nākt klajā ar oficiālu paskaidrojumu par masu aizvešanām no Budapeštas. Pēdējās nedēļās no ungāru galvaspilsētas izraidīta 4081 persona, kas piederējusi agrākajām valdītājām aprindām, — teikts valdības paskaidrojumā. Oficiālajos komentāros tālāk norādīts, ka izsūtīšana neesot skārusi „mazos ļaudis" un strādniekus, kā apgalvots rietumu presē. Izraidīto vidū bijuši 21 Hortija piekritēji vai bij. ministri, 25 viceministri un 190 Hortija ģenerāļu. Tālāk sekojot bij. štāba virsnieki, augstāki ierēdņi, rūpnieki, bankieri, lieltirgotāji, lielgruntnieki, 9 firsti uc. dižciltīgie.

ZVIEDRIJA:

Vēl nebija apklusuši padomju protesti par nesen Zviedrijā ieradušos 3 lietuviešu neizdošanu, kad pag. nedēļas nogalē Īstades ostā ievilka poļu mīnu trāleri, kura 12 matrožu bija ieslodzījuši kuģa virsniekus kādā kajītē, un paši lūdza politisko bēgļu azilītiesības. Dienu vēlāk Malmes tuvumā nosēdās lidmašīna ar 4 poļu bēgļiem, to vidū vienu sievieti, kas tāpat lūdza zviedru iestādēm patvērumu.

ŠVEICE:

Pasaules baznīcu padome, sanākdama Šveicē, publicējusi 7 punktu deklarāciju, kurā kristiešiem visā pasaulē izskaidrota baznīcu nostāja miera jautājumā. Kristieši nosoda, teikts deklarācijā, visāda veida apspiešanas un agresiju, arī ja tā notiek aiz ts. miera propagandas fasādes. Tāpat nosodīta jebkāda preventīvā kara doma, kā arī atombumbu lietošana agresīviem nolūkiem. Pēc baznīcu padomes ieskatiem, labākais nāciju sadzīves garants patlaban ir UN ar savām institūcijām. Īpašā punktā padome aicina turīgās nācijas atbalstīt atpalikušās un nabadzīgās gan saimnieciski, gan sociāli, kā arī uzņemties gādību un atbildību par bēgļu miljoniem.

KOREJA:

UN karaspēka virspavēlnieks Korejā ģen. Ridžvejs otrdien ar Tokio raidītāja starpniecību paziņoja pretinieka virspavēlniekiem, ka viņš sūtīs UN sarunu vedējus uz Kaisingu tikai tad, kad būs saņēmis oficiālu nodrošinājumu, ka konferences vietas neitrālā josla vairs turpmāk netiks aizkarta. Kā zināms, pag. sestdien Ridžvejs bija atsaucis savus sarunu vedējus, jo apspriežu nama tuvumā novērota bruņota komūnistu vienība. Ridžvejs apšauba, ka šis starpgadījums bijis tikai „nelaimīgs pārpratums", kā par to ziņoja Pekingas radiofons, reizē atvainodamies un apgalvodams, ka šādi gadījumi vairs neatkārtosies. Pekingas raidītājs pārmeta amerikāņiem, kā tie šo nejaušo neitrālitātes aizkārumu izmantojuši sarunu novilcināšanai.

VĀCIJA:

Vācu un sabiedroto lietpratēju apspriedes Freiburgā par okupācijas statūta apmaiņu pret atsevišķiem savstarpējiem līgumiem beigušās. Savstarpējo līgumu galvenais kodols aptvers sabiedroto priekšrocības karaspēka vienību izvietošanā un apgādāšanā Rietumvācijā. Par paraugu šeit ņemts ASV un Lielbritānijas savstarpējais līgums kara laikā par amerikāņu vienību stacionēšanu Anglijā. Pēc jauno līgumu parakstīšanas, Rietumvācija vairs nebūs okupēta zeme, kādēļ arī sabiedroto vienības vairs nesauksies par okupācijas karaspēku, bet par nodrošinājuma vienībām. Arī augsto komisiju paredzēts pārdēvēt par vēstnieku padomi. Lietpratēju apspriežu lēmumus sakopo īpašā ziņojumā, ko piesūtīs izlemšanai sabiedroto valdībām. Principiāla izšķiršanās par atsevišķiem priekšlikumiem sagaidāma ārlietu ministru konferencē septembrī.

IRANA:

Šacha vasaras rezidencē kalnos Teherānas tuvumā romantiskā atmosfairā sākās angļu-irāņu naftas konference. Pirmās apspriežu dienas pagāja abu delegāciju savstarpējas iepazīšanās zīmē. Lielbritānijas vēstnieks Šepherds pat izteicās, ka „visā konferences laikā mēs visvairāk laika pavadīsim savstarpēji apvaicājoties viens par otra veselību." Angļu delegācijas vadītāje ministre Stoukss izteicās, ka daudzas zīmes liecinot par labvēlīgu atrisinājumu, jo lielāka daļa tālredzīgi domājošo iraņu noskaņoti par abām pusēm pieņemamu atrisinājumu.

EĢIPTE:

Kairo parlamenta nama priekšā pirmdien notika vētraina prieka demonstrācija pēc tam, kad Ēģiptes ārlietu ministrs Salach-el-Dins parlamentā bija deklarējis, ka Ēģipte uzteiks angļu-ēģiptiešu 1936. g. paktu un 3. pasaules kara gadījumā vairs nenostāsies Lielbritānijas pusē. Ārlietu ministre paskaidroja, ka ar Anglijas ārlietu ministra Morisona deklarāciju „aizsistas durvis angļu-ēģiptiešu sarunām". Kāds ASV ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidroja, ka gadījumā, ja Ēģipte neatcels Suecas kanāla blokādi kuģiem, kas brauc uz Izraelu, Sav. valstis pievienosies Anglijas un Francijas protestam UN.

FRANCIJA:

Pēc vairāk nekā 4 nedēļu ilgas valdības krizes, bij. Francijas ministru prezidents Renē Plevēns ceturtdien sastādīja jauno valdību. Jaunais ministru prezidents savu piekrišanu valsts prezidentam Oriolam pieteica pēc tam, kad bija panācis vienošanos ar radikālsociālistu partiju. Nacionālā sapulce Plevēnam izteica uzticību ar 391 pret 102 balsīm. Arī sociālisti balsoja par jauno ministru prezidentu, kaut gan partijas konference pēc tam izšķīrās nepiedalīties jaunajā valdībā. Plevēna valdības programmas deklarācijā pasvītrots, ka Francijas ārpolitika nemainīsies. Līdztekus produkcijas kāpināšanai, valdība rūpēsies par ātru Eiropas armijas īstenošanu un Šumana plāna ratificēšanu.

PAKISTĀNA:

Pakistānas ministru prezidents Ali Khans otrdien jaunā vēstījumā apvainoja Indiju, ka tā „ar savu agresīvo Kašmiras progammu" apdraudot pasaules mieru. Ali Khans norādīja uz indiešu karaspēka koncentrēšanu gar Pakistānas robežu un pasvītroja, ka Indijas ministru prezidents Neru, pārkāpdams starptautisko lēmumu Kašmiras jautājumā, gribot reālizēt savas neattaisnojamās prasības ar militāru varu.

JKS delegātu sapulce Harca kalnos

Vācijas latviešu JKS (YMCA/YWCA) visu joslu delegātu pilnsapulce notik Neue Mühle pie Klaustāles, Harca kalnos š. g. 21.—23. augustam. Pilnsapulces laikā notiks vesela virkne sarīkojumu, ar vācu un latviešu solistu, koru un tautas deju trupu piedalīšanos. Par transportu, uzturu un novietojumu gādā pasaules YMCA/YWCA.

No satelītvalstīm deportēti jau 2 milj. iedzīvotāju

Pašreizējās iedzīvotāju deportācijas Budapeštā ir tikai neliela daļa no komūnistu vispārējā plāna miljonu cilvēku pārvietošanai Austrumeiropā, — norāda UP līdzstrādnieks Raisers ziņojumā no Londonas. Katrā komūnistu pārvaldītā zemē tūkstošiem iedzīvotāju izraidīti no mājām un deportēti uz koncentrācijas nometnēm vai mazpilsētām. Pēc acu lieciniekiem informācijas un ticamiem diplomātiskiem ziņojumiem, kas saņemti Rietumeiropas galvaspilsētās, jau deportēto iedzīvotāju skaits padomju satelītvalstīs pārsniedz 2 miljonus, pie kam aizvešanas vēl turpinās.

Automatiskai deportācijai pakļautas 5 galvenās katēgorijas: no partijas izslēgto vai arestēto komūnistu ģimenes; visas ar agrāko režīmu saistītas amatpersonas, virsnieki, tiesneši uc.; visu to partiju aktīvākie biedri, kuras pēc kara bija opozicijā pret komūnistiem; buržuāzija un zemes īpašnieki; zemnieki, kas liedzas iestāties kolhozos — sevišķi plaša grupa. Deportējamiem atņem viņu mantu un viņu mājas nodod partijas biedriem — trieciennieķiem. Tā komūnistu režīmam izdodas vienlaicīgi nokārtot trīs svarīgus jautājumus — likvidēt savus faktiskos vai iedomātos ienaidniekus, iegūt plašas lētā darba spēka rezerves, kā arī rast „apbalvojumus" uzticamāko komūnistu un čaklāko strādnieku uzmudināšanai.

Bulgārijā šīs tīrīšanas, pēc Raisera savāktās informācijas, esot skārušas vismaz 700.000 personu jeb apm. 10 proc. iedzīvotāju, Polijā — 900.000, Rumānijā — 450.000, Ungārijā — 120.000 un Čechoslovakijā — 80.000. Par Austrumvāciju nav drošu skaitļu. Šo akciju apmērus vēl raksturo, piemēram, tas, ka no Sofijas pēdējo 2 gadu laikā deportēti vairāk nekā 300.000 iedzīvotāju, pie kam Sofijas pēckara iedzīvotāju skaits vispār ir pusmiljons.

No Plovdinas, lielākās pilsētas Dienvidbulgārijā, deportēti vairāk nekā 50.000 iedzīvotāju, no Varnas, kas tagad ir padomju flotes baze, aizvākti un apmainīti gandrīz visi iedzīvotāji, atskaitot dažus tūkstošus. No Dienvidpolijas un Silēzijas pilsētām pag. gadā un šogad deportēto iedzīvotāju skaitu vērtē uz 500.000, pie kam pusi no šī skaita zaudējusi Krakova viena. Kā jau ziņots, Budapešta un citas Ungārijas pilsētas nesenās deportācijās zaudējušas ap 50.000 cilvēku. Ungārijā deportācijas kulminācija sasniegušas tikai tagad, kamēr citur tās notiek kopš 1948. g.

DAŽOS VĀRDOS

10.000 ārzemnieku vēl paredzēts uzņemt amerikāņu armijā papilduš līdz šim uzņemtiem 2500 vīriem, — paziņoja ASV aizsardzības viceministre Anna Rozenberga Frankfurtē. Uz pirmajām 2500 vietām bija pieteikušies 2609 kandidāti.

Aicinājums Staļinam uz sarunām ASV ja atradies uz prezidenta Trumena rakstāmgalda brīdī, kad saņemts augstākās padomes prezidija priekšsēža Sverņika vēstījums, — ziņo labi informētas UN aprindas.

Lielākā zemes gāzes degšana vācu naftas urbumu vēsturē notika Grosgeravā, pie Darmštates. Pa 30 cm platu urbuma cauruli gāze izvirda ar 90—100 atmosfaru spiedienu, kādēļ arī liesmas pirmajā dienā šāvās 90—100 m augstumā. Pēc 3 diennakšu ilgas degšanas, gāzes strūkla otrdienas rītā pati no sevis izdzisa. Spektra analizē konstatēts naftas sastāvs, tādēļ urbumus turpinās līdz 1700 m dziļumam.

Šanghajā jūlijā atkal pakārti 396 „režīma ienaidnieki", bet 3000 personām piespriesti cietumsodi.

Lielbritānijas ārlietu viceministrs Dāvies pēc 2 nedēļu ilgā atvaļinājuma, ko tas pavada Jugoslavijā, paliks tur vēl tredo dēļu, lai turpinātu oficiālās apspriedes ar maršalu Tito un Belgrades valdību.

Turpināt DP repatriāciju uz Pad. savienību ASV augstais komisārs atļāvis padomju militārajai misijai Frankfurtē.

511 karātu smagu dimantu atradis kāds afrikānis, kas kopš 24 gadiem meklē dimantus Kimberlejā, Dienvidafrikā. Atradnes vērtība vismaz 470.000 DM.

Amerikāņu augstā komisāra Mekkloja atstāšanu tuvākos mēnešos ar ASV vēstnieka Briselē Merfiju sagaida Londonas diplomātiskās aprindas.

Sūtīt uz Pad. savienību amerikāņu tiesības komiteju ierosinājis demokratu senators Mekmehons.

Bruņošanās produkciju pēdējos 2 gados vairāk nekā divkāršojušas Eiropas Atlantijas pakta valstis, — teikts Maršala plāna administrātora gada ceturkšņa pārskatā, kas nosniegts ASV kongresam. Šogad paredzēts produkciju no jauna divkāršot.

Standarta bumbas ražos ASV, Lielbritānijā un Kanada, — ziņoja tautas vietnieku palātas budžeta komisijā ASV aviācijas apgādes priekšnieks pļkv. Fērfekss. Paredzēts ražot 75o, 1ooo, 3ooo un 1o.ooo mārc. šāviņu standartbumbas.

MŪSU ABONENTU IEVĒRĪBAI ANGLIJĀ

Sakarā ar pārkārtojumiem laikraksta pārstāvībā Anglijā, lūdzam abonentus, kas laikrakstu pasūtināja mūsu līdzšinējai pārstāvei E. Andriņai ar 1. augustu LATVIJU pasūtināt un abonementa un citus maksājumus kārtot mūsu galvenajam pārstāvim A. VEINBERGAM, 41, Carysfort Rd., London N. 16.

LCK apgāds LATVIJA

Atomieroču lietošanu Korejā sarunu (...) šanas gadījumā pareģoja New York Post vadnieks Roberts S. Allens.

Hjalmars Šachts, bij. Vācijas valsts b... prezidents un saimniecības ministrs, piektdien ieradies Indonēzijas galvaspils... Djakartā.

Ģen. Mekarturs atteicies no piedāvāt... rektora posteņa Remingtona-Renda rak... mašīnu sabiedrībā un izšķīries pievē... politiskai arēnai. Domā, ka viņš kandi... prezidenta vēlēšanās republikāņu pusē.

„Mazo gaisa tiltu" starp Berlīnes rie... sektoriem un Rietumvāciju, pagaidām ar... mašīnām, iekārtojuši rietumu sabiedroto... turpinātu eksporta preču satiksmi, ko p... laikā apgrūtināja padomju iestādes.

Pirmā angļu atombumba tuvākā laikā... ploděšot Dienvidaustrālijas izmēģinājumu... kos ziemeļos no Adelaides, — sensāci... ietērpā ziņoja Daily Telegraph.

Spānijā apcietināti 22 komūnisti, kas... lonijā gribējuši nodibināt sociālistisko... bas partiju pēc Vācijas austrumu joslas... parauga.

Apbruņojumu vienai divīzijai, vērtī... milj. dolaru, Kanada šo mēnesi nosū... Itaļiju.

3,2 milj. vīriešu un sieviešu patlab... padomju armijā, pēc britu aizsardzības... nistrijas ziņām. Padomju gaisa spēkos... 19.000 lidmašīnu, bet flotē vairāk pa... zemūdeņu.

1000 itaļu un grieķu DP palīdzēs emigr... ASV ar Maršala plāna summām.

Ar līfu saslimuši vairāk nekā 1000 p... ju joslas iedzīvotāju, ziņo Berlīnes Tel...

Princese Elizabete un princis Filips ... muši ielūgumu pēc savas vizītes K... 24.—26. oktobrī apciemot prezidentu... menu.

Tsečais padomju karš varētu izcelt... padomju uzbrukumu Irānai vai Jugosl... atkārtoti ASV senātā brīdināja armijas... nistrs Pēss. Līdzīgi izteicies gaisa... štāba priekšnieks ģen. Vandenbergs, ... dams kongresam līdzekļus 5600 jaunu ... šīnu būvei.

Čerčils apakšnamā brīdināja amerik... ka trešais pasaules karš varētu izcelti... dējos austrumos, ja ASV nepanāks n... nāšanos šajā pasaules daļā.

Ar pretzemūdeņu ieročiem apgādāti... piekrastes aizsardzības flote vēl pēc ... adm. Šermana ziņojuma.

Tanks, kas spēj šaut braucot, drīz... ASV armijas rīcībā.

Miljons amerikāņu krituši visos līdz... ASV karos, ieskaitot pēdējos datus p... reju.

Naiļona un „dorona" miesas bruņas spēj aizsargāt pret šauteņu lodēm, ko... tas ASV.

Austrālija ir iemīļotākais vācu em... mērķis, jo tur tie cerot būt visdrošāk... jaunu karu un atombumbām.

Divi padomju smagie kreiseri — ... klases 10.000 t Čapajev un Čkalov ... Baltijas jūras apkārt Norvēģijai d... uz Murmansku. Tie ir pirmie lielā... donju kara kuģi, kas kopš pēdējā ka... stājuši Baltijas jūru.

Noslēpumaina turbolidmašīna 12 km... stumā kādu nakti apmetusi līkumu ap ... govu un visu Klaidas rūpniecības centra ... tijā.

Apģērbi ziemas karam piegādāti kom... armijām Korejā.

Ar mākslīgas vilnas produkciju ASV ... bot segt trešdaļu iekšzemes patēriņa, ... britu prese.

LATVIA
... Newspaper
... August 18, 195...
... Vita Januma, (21a) Au...
... Deutschland: Layout, Germa...
... and Business Office ...
... Obb., Regis...
... Germany. Druckerei ...
... Weilheim, Obb...
... (20) Weilheim, Obb...
... once weekly. Circulat...
... Internationa...
... Organisation. — Mem...
... Association of the Free ...

LATVIJ...
KOMŪNISTISKA SANA...
... MILJONS APM...
... EIROPAS UNIJAS ...

...ciklizējoju...
...ellines austrumu josl...
...Pasaules jaunatnes svētk...
...Pasaules rietumos notik...
...komūnistiski sarīkojum...
...Kas līgi viesi — d...
...Vācijas grupu pārstāv...
...Tā pag. nedēļā...
...LCK pārstāvis pie...
...Vīnes, sekojot Ber...
...Cīņas grupas pret nec...
...Latvijas nozares vad. Dr...
...Kongresam. Bez tam Ber...
...Latvijas nacionālās p...
...Eiropas bij. ministre M...
...Eiropas prezidents Suchan...
...Pārstāvot visas tanī...
...Vācijas organizācijas, kā...
...Vācijas (ģen. Prihalas)...
...Latvijas Dr. Pekalskis un ...
...Latvijas Bohēmia redak...
...Kā arī citi Centrāleiro...
...Latvijas trimdas pārstā...
...Kas bija tiešs sakars ar pl...
...Latvijas sanāksmi Titania ...
...Latvijas tiesa tikai tagad s...
...Latvijas pastāvēs", pirms d...
...Latvijas prezidents kādu a...
...Latvijas pārstāvis, tikko ie...
...Latvijai no Teherānas. P...
...Latvijas apgalvojums ...
...Latvijā Hermena ierosinātā...
...Latvijas Musadeka delegāci...
...Latvijas
...Latvijas un
...Latvijas valstu
...Latvijas varēju...
...Latvijas — Irāņi sa...
...Latvijas naftu, angļi prestižu...
...Latvijai nostiprinātu drošī...
...Latvijas austrumos.
...Latvijai arī šeit, tāpat kā visur...
...Latvijai viņ kas notiek, drau...
...Latvijas Kremļa sarkanie...
...Latvijas Slāvokli Irānā rakstu...
...Latvijas Teherānas pārla...
...Latvijas Dr. Saifpurs Fate...
...Latvijas viesojas Prinstau...
...Latvijai ASV. Ieteikdams ...
...Latvijas sabiedrības vie...
...Latvijai jaunu sabiedrību, kur ...
...Latvijas pārstāvētas un ieinte...
...Latvijas līnija. ASV un Ira...
...Latvijas kopienu brīdināja no ...
...Latvijas iejaukšanās briesmām ...
...Latvijas slāvokli Teherānā ...
...Latvijas šādi: „Amerikāņ...
...Latvijas, bet slauc to loti reti. ...
...Latvijas reti, bet slauc par ...
...Latvijas komūnisti govi apēdīs."
...Latvijas — Irānas komūnisti ...
...Latvijas nacionālācijas jautājumā ...
...Latvijas kļuvuši atkal se...
...Latvijas un nākuši klajā ar ...
...Latvijas rezerves" saukļiem un ...
...Latvijas. Ja tuvāchu partija ...
...Latvijas mierīgi noraudzī...
...Latvijas labvēlīga cīņā par naf...
...Latvijas ekstremistu sabru...
...Latvijas pārtraukumā Abada...
...Latvijai bezdarbā un valste ...
...Latvijas, ja šī partija va...
...Latvijas katru ministru prezi...
...Latvijas lamāja angļus līdzīgi ...
...Latvijas nacionālistiem, tad ...
...Latvijas laika nostāja pēkšņi ...
...Latvijas
...Latvijas draud jaunas brie...
...Latvijas Irānas, kas šķiet kļu...
...Latvijas u. Hermena iejaukša...
...Latvijas jaunai cīņai. Ta...
...Latvijas" vairs nav „kolo...
...Latvijas" Lielbritānija, bet ot...
...Latvijas" Amerika. Mi...
...Latvijas Musadeks vairs ko...
...Latvijas, ka Irānai saglābis st...
...Latvijas viņš kapitālistu šim...
...Latvijas ātrāk deklarē Aser...
...na]